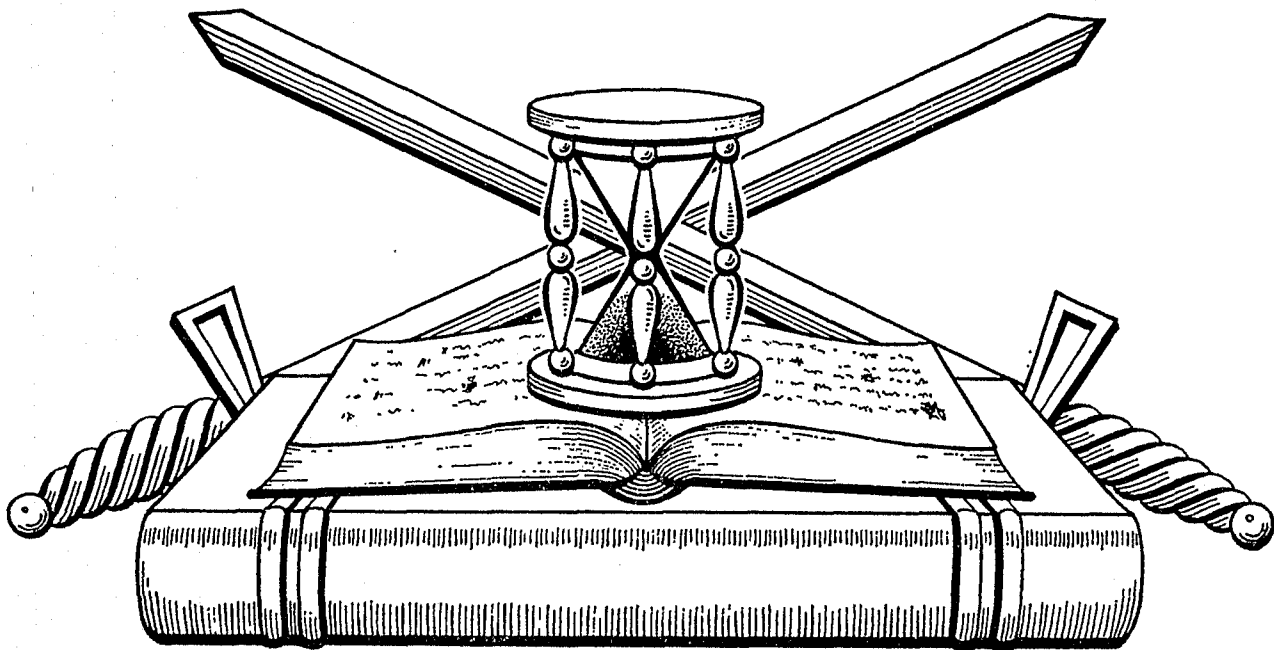

MARS ET HISTORIA

ORGAAN

VAN DE

NEDERLANDSE VERENIGING
TER BEOEFENING VAN DE
MILITAIRE HISTORIE

(Opgericht 20 Augustus 1966)

Oplage: 350 exn.

4e jaargang no. 2, juni 1969

M A R S E T H I S T O R I A

=====
tevens mededelingenbulletin no. 20 van de "Nederlandse vereniging ter beoefening van de militaire historie"
Opgericht 20 augustus 1966
Erkend bij K.B.no. 50 van 14 juni 1968

De vereniging is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire en semi-militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige) overzeese Rijksdelen.

Secretariaat : Majoor KMar F.J. van Lier, NAPO 890, Utrecht-veldpost
Penningmeester : Ltz I C.J. Kneppelhout, Bremstraat 26, Den Helder
Contributie : Per jaar minimaal f 15.--, te storten op giro 14700 van A.B.N. NV te Den Helder, ten name van "Ned. ver.mil.historie", rekeningnr. 58.72.29.101.

INHOUDSOPGAVE

- I Mededelingen van huishoudelijke aard.
- II Personalia
- III Van de studie-afdelingen:
 - A. Militaire emblemen
 - B. K.N.I.L.
 - C. K.Lu.
 - D. Tweede wereldoorlog
 - E. Ridderorden en onderscheidingen
 - F. Geschut, wapens en munitie.
 - G. Militaire muziek.
- IV Militariade
- V Sluitstuk
- VI 2e opgave van aanvullingen en wijzigingen op de ledenlijst 1969.

Het algemeen bestuur opent mede namens de leden dit nummer gaarne met een welgemeende gelukwens tot Z.K.H. Prins Bernhard, bij gelegenheid van diens verjaardag op 29 juni 1969. Moge onze Prins nog vele jaren in geluk en voor-spoed voor ons land behouden blijven!

I. MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

A. Uit de bestuursvergaderingen.

Ter voorziening in de vacature in het algemeen bestuur, ontstaan door het vertrek van Kol.Art. W. Stein, verzocht het bestuur de heer P.C. Boer (afdelingscorrespondent KLu) voorschijns zitting te willen nemen, tddat de algemene ledenvergadering in deze zal hebben beslist. De heer Boer, bekend om zijn activiteiten op het terrein van de geschiedenis van onze luchtmacht, heeft dit verzoek tot onze vreugde willen inwilligen, waardoor wij verzekerd zijn van de medewerking van een jong en enthousiast bestuurslid.

In de nog resterende vacature zal z.s.m. worden voorzien.

Het ligt in de bedoeling dit jaar nog een excursie te organiseren en wel op zaterdag 26 juli 1969 naar de vestingstad Naarden. Houdt U deze dag vast vrij!

De jaarlijkse algemene ledenvergadering zal dit jaar plaats vinden op zaterdag 20 september 1969 te 's-Gravenhage. Er zal weer een tentoonstelling annex ruilbeurs aan verbonden zijn, terwijl de lezing zal worden verzorgd door Lt kol GS L. Verhoeff (over soldaten folklore)

Nadere gegevens volgen.

De leden zullen vóór de jaarvergadering in het bezit gesteld worden van de definitieve versie van het Huishoudelijk Reglement.

B. Verkoopacties - Contributie 1969

De penningmeester brengt onder de aandacht van onze leden dat:

- bestellingen voor de Tritt-kalender 1970 nu dienen te geschieden. Indien U verzekerd wenst te zijn van jaarlijkse toezending van deze voortreffelijke uniform-kalender, kunt U dat opgeven. Het voorkomt in de toekomst teleurstellingen!
- de series I., II en IV van de Tritt-kaarten zijn uitverkocht. Alleen van serie III zijn nog 2 sets voorradig. Serie V is in voorbereiding.
- de contributiebetaling over 1969 nog niet volmaakt is. Nog ± 50 (!) leden moeten hun contributie storten. Dringend verzoek om nu te betalen!

C. Van de secretaris

In het nieuw-gedrukte postpapier van de vereniging is helaas een fout geslopen. Het adres van de secretaris is niet NAPO 860, doch NAPO 890. Gelieve in voorkomend geval hiermede rekening te houden.

II. PERSONALIA

A. Rectificatie

De punten D. en E. in de Personalia van Mars et Historia, april 1969 dienen als niet-geschreven te worden beschouwd. Zij berusten op een vergissing. Waarvoor onze welgemeende excuses!

B. Bevordering

Aan "Het Vaderland" van 4-3-69 ontleen wij het bericht, dat ons mede-bestuurslid mr. Ch.L.M. SCHAAPMAN, raadadviseur bij het Min. van Defensie per 3-3-69 is benoemd tot loco-secretaris-generaal bij dat Ministerie. Onze hartelijke gelukwensen!

C. Onderscheidingen

Bij gelegenheid van de verjaardag van onze Koningin werden twee van onze leden onderscheiden met het officiersschap in de orde van Oranje-Nassau met de zwaarden en wel:

Kolonel Art. W.F.G. STEIN

en

Luitenant-kolonel KMar Jhr. J.A.G. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT.

Beiden feliciteren wij hartelijk met deze welverdiende onderscheiding!

D. Benoeming

M.i.v. 1-2-69 is benoemd tot landmacht-, tevens luchtmacht-attaché bij de Nederlandse Ambassades te Bangkok en Vientiane de kolonel Cav. J.K.L. Koch, lid van onze vereniging. Kolonel Koch was reeds attaché te Saigon.

E. Brevettoekenning

Aan onze secretaris, de Majoor KMar F.J. van Lier is onlangs door de Commandant KMar, Brigade-Generaal H.J. Amelink het "Brevet van de Hogere Juridische Vorming voor KMar-officieren" uitgereikt. Gelukwensen!

F. Verkiezing

Onze vice-voorzitter, Luitenant-kolonel Art. b.d. J. Albarda is gekozen tot 2e Secretaris van de Koninklijke Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap.

G. Militaire bevorderingen

Onze gelukwensen gaan ook naar drie leden, die per 1 mei 1969 zijn bevorderd en wel:

Brigade-Generaal N. Berghuys, tijdelijk benoemd en aangesteld voor de tijd, dat hij de functie vervult van plv. CGS, tevens plv. BLS, bij de Generale Staf tot Generaal-Majoor;
Res. Majoor Art. ir. H.B. Evers, bevorderd tot reserve-luitenant-kolonel der artillerie;

1 luitenant van Vakdiensten P.S. SCHURMAN, bevorderd tot Kapitein van Vakdiensten.

H. Eervol ontslag

Per 1 mei 1969 is ons bestuurslid, Maj. Spd. Art. J.J.B.J. Bouvy eervol ontslagen, onder dankbetuiging voor de goede diensten aan den lande bewezen.

III. VAN DE STUDIE-AFDELINGEN

A. STUDIE-AFDELING MILITAIRE EMBLEMEN

In deze rubriek worden artikelen, bekendmakingen, vragen, alsmede antwoorden gepubliceerd ten behoeve van verzamelaars van en geïnteresseerden in militaire emblemen.

Correspondent: B.C. Cats, 3988 Warner Ave-B5, Hyattsville, Maryland 20784, U.S.A.

Contactman : C. van Ekeris, Tesselschadelaan 147, Den Haag-14.

1. Hier gaat de zevende aflevering ten behoeve van de studieafdeling "Militaire Emblemen" van start.

Wederom allereerst een deel "Heraldiek in de tropen", ditmaal over de mouwonderscheidingstekens van de lichte lichte 1947, de z.g.n. "3e Divisie". Vervolgens de melding van een nieuw embleem in de U.S. Army en tenslotte een overzicht van de tot heden verschenen wapenonderscheidingstekens der Koninklijke Landmacht. De vragenrubriek blijft ook dit keer achterwege daar geen nieuwe vragen Uw correspondent bereikten.

Wij zijn er echter van overtuigd, dat er zekere vragen leven bij de geïnteresseerden in onze studieafdeling. Wellicht was de drukte der laatste weken er de oorzaak van, dat U die vra(a)g(en) niet op een briefkaartje schreef en naar onze contactman, dhr. van Ekeris zond? Of misschien wafelde U, omdat U de vraag te simpel vond?

Kom, grijp dat briefkaartje en schrijf ons wat U alsnog wilde weten. Meldt ons s.v.p. ook Uw aanvullende gegevens betreffende behandelde emblemen; zonodig Uw kritiek. Tenslotte, laat ons weten welke onderwerpen U graag behandeld zag. Diverse leden beschikken over uitgebreide literatuur en het zal ons een genoegen zijn datgene te beschrijven wat U graag leest. En mocht U zich eens genegen voelen de pen te grijpen teneinde een artikeltje te distilleren over materie waar U nou juist de gegevens van bezit, welaan..... laat bescheidenheid U er niet van weerhouden. Onze studieafdeling zal er wel bij varen!

2. HERALDIEK IN DE TROPEN (deel 8)

Medio 1947, nadat de 2e Divisie naar Indie was vertrokken, kwam in de daardoor vrijgekomen kazernes de lichte lichte 1947 onder de wapenen. Daar men in Indie geen behoefte meer had aan grote samengestelde eenheden besloot de Nederlandse regering uit de lichte lichte 1947 géén volledige divisie meer te vormen, doch slechts losse bataljons infanterie en kleinere onderdelen van de hulpwapens. Geen veldartillerie, waaraan geen behoefte was op dit moment,

evenmin luchtdoel- en anti-tankartillerie, waarvoor in Indië geen emplooi bestond. Niettemin werden de militairen van de lichting 1947 in Nederland vaak "3e Divisie" en in Indië "E-Divisie" genoemd.

Op 1 oktober 1947 werd opgericht:

- vijftien bataljons infanterie (5-RG, 5-RJ, 5-RPI, 5-RS en 5-RI t/m 5-11 RI),
- staf Divisie-AAT en 4 cien AAT (34 t/m 37),
- Veldbakkerij "E", Divisiematerieelpark "E",
- vier brigadewerkplaatsen, drie hulpherstelwerkplaatsen.

Op 15 oktober 1947 werd opgericht:

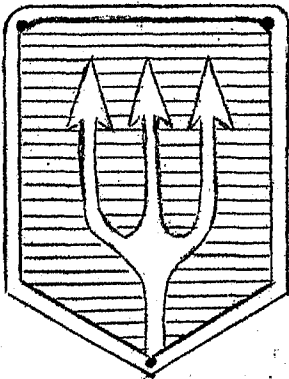
- 18 Legerpioniercompagnie en 14 en 15 Divisiepioniercompagnie,
- 3 en 4 Electro Mechanisch Peloton,
- een divisie marechaussee-compagnie,
- 7e Hulpverbandplaatsafdeling en 3e Cie Tandheelkundige troepen,
- 50 en 51 Veldhospitaal, 30 en 31 "B"-Hospitaal,
- enige kleinere groepen.

Tenslotte werd op 1 december 1947 opgericht:

- zeven brigadeverbindingsafdelingen,
- vier eskadrons tanks (5e t/m 8e Eskadron),
- een divisie marechaussee-compagnie.

Bij Legerorder 1947 nr. 366 (Ministeriële Beschikking van 21 november 1947, Militair Kabinet nr. 54) werd voor deze onderdelen het mouwonderscheidingsteken bekend gemaakt.

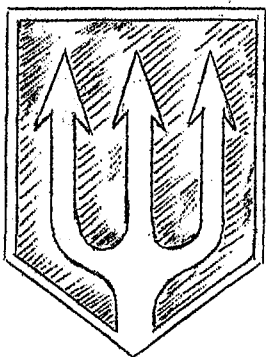
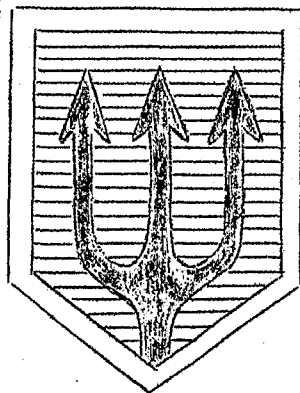
Het bestond uit een bronskleurig, overlans licht gebogen, metalen schild, grootste lengte 5 cm, breedte 3,5 cm., voorstellende een drietand op een geribde ondergrond. In de drietand is de tocht van de troepen overzee gesymboliseerd, hetgeen tot uitdrukking wordt gebracht door de achtergrond van de Neptunusvork te doen bestaan uit een geribd oppervlak, voorstellende een aantal gestyleerde golven. Tevens kan in het beeld van de drietand een symbool van kracht, vlugheid en behendigheid worden gezien. Immers was de drietand in de oud Romeinse arena een geducht wapen in de tweekamp tussen de nettenvechter, gewapend met een drietand en vangnet en de tegenstander, gewapend met een schild en zwaard.

De lezer zal hier opmerken, dat voor de eerste maal reeds in Nederland tot de vervaardiging van een metalen mouwonderscheidingsteken werd overgegaan. Dit gebeurde na ervaring in Indië, waar de stoffen emblemen door veelvuldig wassen der kledingstukken snel verbleekten en versleten. Om dit op te vangen was tot verstrekking van metalen emblemen overgegaan. Het bronskleurig, metalen embleem der "3e Divisie" was voorzien van drie gaatjes, teneinde het door de drager met behulp van enige steken op de uniformmouw te laten bevestigen.

In de maanden november 1947 t/m februari 1948 vertrokken de onderdelen van de lichting 1947 naar Indië. Zij voerden toen hun mouwembleem nog niet, daar dit pas in maart 1948 gereedkwam en aan de Kwartiermeester-Generaal KNIL werd toegezonden ter verspreiding aan de rechthebbenden. Daar deze het embleem echter reeds uit de legerorder kenden, was in Indië een "Cordesius-uitvoering 1) vervaardigd,

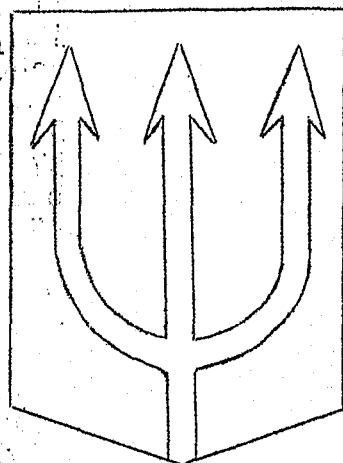
bestaande uit een zwarte drietand, op een rode geribde ondergrond, omgeven door een drie mm, gele bies (afbeelding dus gelijk aan het Nederlandse exemplaar, doch afwijkend gekleurd). Deze uitvoering had een speldsluiting aan de achterzijde. Hiervan is ook een stoffen uitvoering bekend, handvervaardigd (onregelmatig borduursel). Tenslotte zijn uitvoeringen gedragen op een ondergrond van zwarte stof, met drietand en bies geborduurd van gouddraad.

Ondanks de vier uitvoeringen die hebben bestaan is de drietand niet algemeen door het personeel van de lichte 1947 gedragen. Veelal verkoos men het embleem van de brigade waarbij de onderdelen ter aflossing van KNIL- en OVV-onderdelen waren ingedeeld, terwijl een aantal onderdelen een eigen mouwembleem ontwierp en droeg, zoals 5-5 RI, 5-6 RI, 5-7 RI, 5-11 RI en de 1e Cie van het 5e Bat. Garde Regt. Princess Irene, 33 AAT, 36 AAT, 37 AAT, 14 GVC, 7e HpVA en 31e B-Hospitaal.

Medio 1950 keerden de onderdelen van de lichte 1947 wederom in Nederland terug waar ze werden gedemobiliseerd. Hiermede verdween het embleem van de drietand. Althans voorlopig, want in 1952 werd bij Legerorder 298 (Ministeriële Beschikking van 2 oktober 1952) de drietand wederom gekozen voor de inmiddels nieuw opgerichte en paraat gestelde 3e Divisie. Het schild, nu met een afmeting van 4,5 cm breed, zijkant 5,4 cm en lengte 6 cm, vertoont een opwaarts gerichte witte drietand op een nassaus-blauwe ondergrond. Dit embleem komt nog steeds voor in Landmacht-order nr. 60022, zijnde de beschrijving van de onderscheidingstekens voor de Koninklijke Landmacht.

Het hierboven omschreven embleem op blauw schild verving het prototype met zwarte drietand op een rood schild, dat enige tijd op proef is gedragen, zij het niet officieel.

- 1) Metalen schild met fraai gekleurde vlakken, vervaardigd bij de firma Cordesius te Batavia.

3. NIEUWE EMBLEMEN

United States Army kent, sedert korte tijd het "RECONDO-embleem", zijnde een onderscheidingsteken voor een bepaalde gevechtvaardigheid. De naam wordt gevormd door de afkortingen van de woorden REconnaissance (verkenning) - COMmanDo - DOughboy (slang voor infanterist) en het embleem wordt toegekend aan hen, die met succes een Recondo-cursus doorlopen.

De cursussen worden gehouden in Fort Carson (Colorado),

Fort Bragg (North Carolina) en Fort Hood (Texas) en worden geacht lichamelijk tot de zwaarste te behoren die bij de US-Army worden gegeven.

De cursus duurt drie weken; 18 uur per dag; 7 dagen per week en is strikt vrijwillig, zowel voor de cursisten als de instructeurs. Instructeurs dragen allen de Ranger badge, paratrooperwing en dienen jungle-expert te zijn.

De lessen vangen aan te 04.30 uur met een veldloop en lichamelijke oefeningen. Instructie begint te 07.00 uur tot 18.00 uur, d.w.z. op de schaarse dagen, dat men niet op een nacht en een dag durende oefening is. De lessen zijn: patrouilleren, EHAF, ontsnappen en ontwijken, guerilla-oorlog, kaartlezen, hinderlagen, waarnemen, mijnen en valstrikken, selectie heli-copterzones, etc.

Tijdens de meerdaagse oefeningen vinden heli-copterdroppings plaats, wordt bergbeklimmen beoefend, enz.

Hoe zwaar de cursus is wordt aangetoond door het aantal uitvallers n.l. 25% vóór de derde week. Hij die zich na afloop met het insigne mag tooien is dan gespecialiseerd als commandant van een kleine eenheid, getraind in lange afstand patrouilles.

4. WAPENONDSCHIEDINGSTEKENS KONINKLIJKE LANDMACHT.

Wapenonderscheidingstekens worden verdeeld in baretemblemen en emblemen tak van dienst (ETD) en worden resp. op een ondergrond of op een kraagspiegel in de wapen- of korpskleur gedragen. De emblemen tak van dienst vervangen 1 januari 1963 de schouderemblemen, alsmede de korpsonderscheidingstekens (naamlijnt bovenmouw, populair "straatnaam" genoemd).

De eerste baretemblemen verschenen bij Legerorder 1947 no. 57 (Min. Beschikking van 9 november 1946) en vervangen de baretleeuw uit de 2e wereldoorlog. Sedert 1947 zijn 49 baretemblemen uitgegeven, waarvan inmiddels 13 stuks vervielen, zodat thans nog 36 verschillende baretemblemen worden gedragen. Drie stuks werden vervaardigd, doch nimmer uitgegeven.

Een baretembleem bestaat uit het wapenonderscheidingsteken geplaatst op een gestyleerde W, initiaal van de regerende Vorstin, toen de emblemen werden ingevoerd. Daar de gestyleerde W de indruk van een gesp maakt wordt het baretembleem ook wel - onjuist - baretgesp genoemd. De nogal forse uitvoering in vergelijking met buitenlandse baretemblemen, heeft als reden dat zij zijn ontworpen op de in 1947 gedragen baret van groot model met stoffen rand, in de omgang het "vliegdekmoederschap" genoemd. Op deze grote baretten kwam het baretembleem van het huidige formaat beter tot zijn recht dan op de hedendaagse kleinere baretten. Baretemblemen worden gedragen op een ondergrond in de wapen of korpskleur en worden zodanig op de baret bevestigd, dat zij recht boven het linkeroog van de militair komen te zitten.

In de hierna volgende lijst worden de baretemblemen opgesomd, in de volgorde van uitgifte en per legerorder in de volgorde zoals zij daarin staan vermeld; er is aangegeven of er schouderemblemen en/of emblemen tak van dienst bestaan en eventueel wanneer het embleem is vervallen.

De nummers bij de afbeeldingen verwijzen naar de nummers op de lijst. De emblemen zijn goudkleurig, tenzij anders aangegeven. De resterende 25 emblemen en de 3 niet uitgegeven exemplaren worden in de volgende aflevering behandeld.

----- (voer-lijst-zie-blz.8) -----

5. RECTIFICATIE

Op het tekeningenblad, behorende bij het artikel "Nieuwe Emblemen (Canadian Armed Force), 4e jaargang no. 1., blz. 6a dient bij de afbeelding met één chevron (rechts onder) te worden gelezen: Private first class (sld I). De aanduiding "corporal" boven de klep van de pet dient te worden doorgehaald.

B. STUDIE AFDELING K.N.I.L.

Afdelingscorrespondent Majoor KMar b.d. W.R. van der Weide, Bronbeek, Velperweg, Arnhem.

Van de hand van ons lid de heer P.W.F.J. Boogh ontvingen wij een bijdrage, naar aanleiding van het feit, dat 75 jaar geleden de expeditie naar Lombok plaats vond.

LOMBOK 1894

Dit jaar is het 75 jaar geleden, dat de korte, doch bloedige expeditie naar Lombok plaats vond. Het voorspel tot het ingrijpen van het Indische leger was de ruzie tussen twee Balische Hoofden in het begin van de jaren negentig. Een van hen, Gusti Djilantik, vroeg en kreeg hulp van zijn leenheer de vorst van Lombok, die deze gaf in de vorm van Sasakse hulptroepen. Deze werden echter verslagen. Een nieuwe werving van krijgers op Lombok leidde echter tot een opstand van de bevolking. Daarop vroeg de Lombokse vorst op zijn beurt hulp aan de Baliërs en spoedig landden deze met een kleine 2000 man, die de Sasaks bestraffen. De Sasaks riepen hierop de hulp in van het Nederlands-Indische gouvernement, dat eerst probeerde met bemiddeling de rust te doen wederkeren. De vorst van Lombok gaf echter te verstaan het Nederlandse gezag niet meer te erkennen, waarna werd besloten een expeditie naar Lombok te zenden onder commando van Generaal-majoor J.A. Vetter, waarbij ook marine-eenheden steun verleenden. Op 5 juli 1894 landde de strijdmacht van ongeveer 4500 man te Ampenan. Nadat bivaks waren ingericht te Mataram en Tjakranegara werden diverse onderdelen over het eiland verspreid. Nergens werd evenwel tegenstand van betekenis ondervonden en algemeen was de opvatting dat de rust was hersteld. Dat zou echter een vergissing blijken te zijn. In de nacht van 25 op 26 augustus vond een overval plaats op Tjakranegara, waarbij onze troepen volkomen overrompeld werden. Vele sneuvelden, onder wie de ondercommandant van de expeditie Generaal-majoor P.P.H. van Ham (MW04). Wat er restte van de troepen trok zich terug te Ampenan waar zich het hoofdkwartier bevond. Inmiddels keerde het 9e bataljon infanterie met een afdeling artillerie en ambulance, onder commando van Luitenant-kolonel P. van Lawick van Pabst (MW04), terug van een patrouille door het binnenland. Onkundig van het feit, dat Tjakranegara in vijandelijke handen was, marcheerde de troep frank en vrij deze plaats binnen, regelrecht in de hinderlaag der Baliërs. Zodra de troepen binnen de muren van Tjakranegara waren gekomen, brak een heil van vuur los van de met automatische geweren bewapende vijand, die de colonne in tweeën splitste

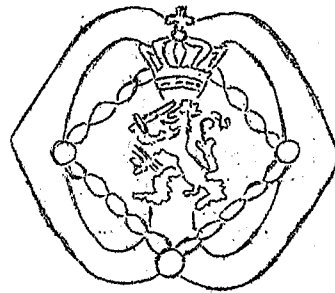
Nr.	Wapen, dienstvak, korps	Embleem	Schouderembl.	ETD	Ingesteld bij	Vervallen bij
1	Opperofficieren Gen. Staf	Ned. leeuw	aanw.	Aanw.	LO 1947 no.57	
2	Intendance Staf	Leeuw in kettingruit	aanw.	Aanw.	idem	
3	Koninklijke Marechaussee	Granaat m/gesloten vlam	aanw.	aanw.	idem	
4	Plaatselijke staf	Stadspoort	niet aanw.	N.aanw.	idem	LO'47 no 389
5	Infanterie (algeren)	Romaans schild en zwaard	aanw.	aanw.	idem	
6	Garde Grenadiers	Granaat m gespreide vlam	aanw.	aanw.	idem	
7	Garde Jagers	Jachthoorn	aanw.	aanw.	idem	
8	Garde fusiliers Prinses Irene	Gekroonde banderol	aanw.	aanw.	idem	
9	Stoottroepen	Hertengewei met dolk	aanw.	aanw.	idem	
10	Huzaren van Boreel	Sint-Joris	aanw.	aanw.	idem	
11	Veldartillerie	Gekruiste kanonnen m/kroon	aanw.	aanw.	idem	
12	Pantserartillerie	Gekr.kanonnen m/kroon en projectiel	aanw.	N.aanw.	idem	LO'51 no 35
13	Lucht doelartillerie	Gekr.kanonnen m/kroon en propeller	aanw.	aanw.	idem	
14	Genie	Sappeurshelm	aanw.	aanw.	idem	
15	Pioniers	Sappeurshelm m/schop en pikhouweel	aanw.	N.aanw.	idem	
16	Pontoniers	Sappeurshelm m/anker	aanw.	N.aanw.	idem	
17	Off. en Opz. fortificatiën	Sappeurshelm m/vesting-tracé	aanw.	aanw.	idem	
18	Verbindingsdienst	Sappeurshelm m/bliksemsch.	aanw.	aanw.	idem	
19	Uitrustingsstroepen	Gekr.sleutel en strijdhamer in ketting	aanw.	N.aanw.	idem	LO'51 no.35
20	Verplegingsstroepen	Gekr.korenaren in kettingruit	aanw.	aanw.	idem	LO'51 no.35
21	Militaire Administratie	Papyrusbloem m/zwaard	aanw.	aanw.	idem	
22	Aan- en afvoertroepen	Gevleugeld wiel m/kroon	aanw.	aanw.	idem	
23	Technische dienst	Tandrad, krompasser en tang	aanw.	aanw.	idem	
24	Militair Gen.dienst	Wit schildje m/rood kruis	aanw.	N.aanw.	idem	LO'51 no 35

Bijzonderheden: 1. Sinds 1966 voor Opperofficieren vervallen. Komt op een nader te bepalen datum eveneens voor G.S. te vervallen; 2. Was voorheen Dienstvak der Intendance; 4. Door de spoedige opheffing werden emblemen nimmer in metaal vervaardigd; 5. Aanvankelijk voor alle genummerde inf.regt. en mitr.bats, thans nog leerlingen SRO en Kader Inf (SROKI), Depot Techn.Specialisten en Nat.Reserve.

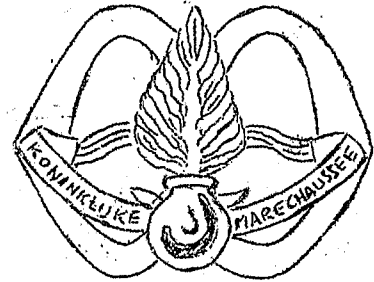
AFBEELDINGEN DER BARETEMBLEMEN (zie punt 4).

1

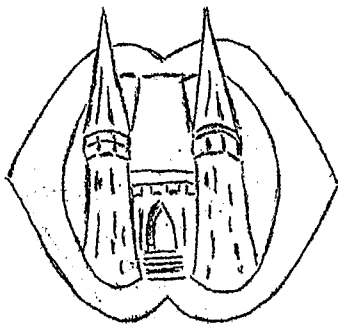

2

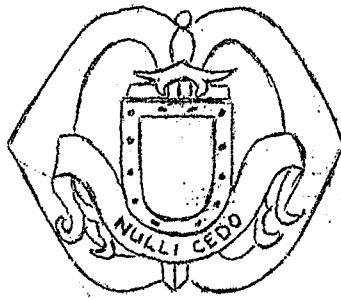

3

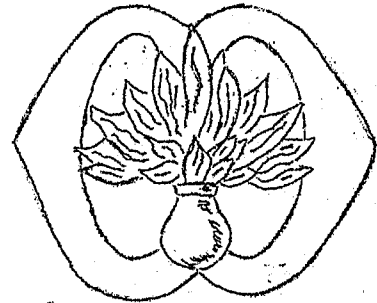
ZILVERKLEURIG

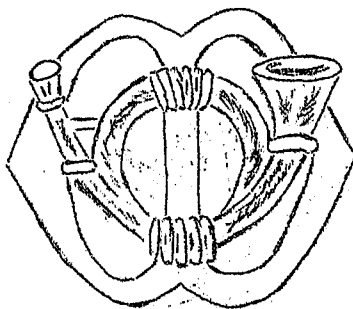
4

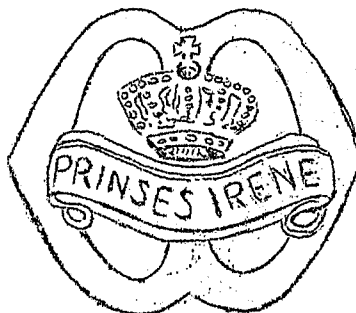
5

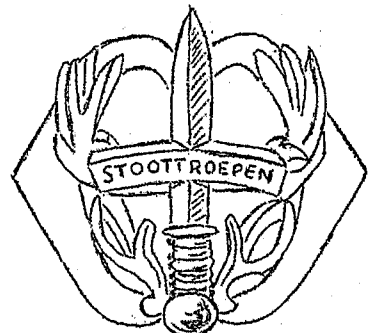
6

7

8

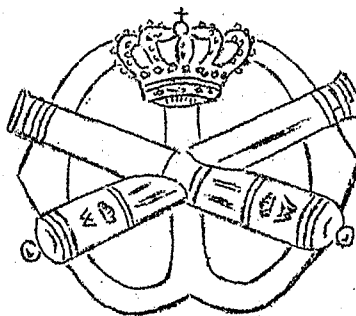

9

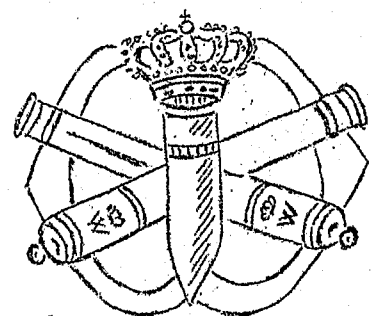

10

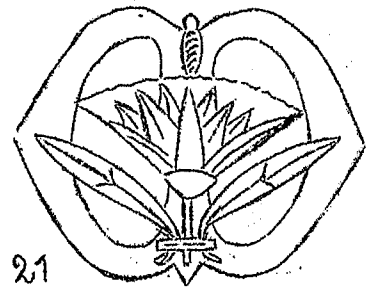
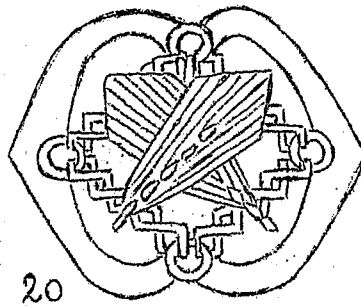
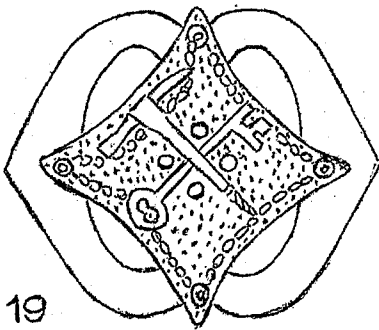
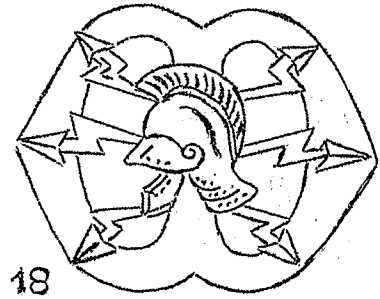
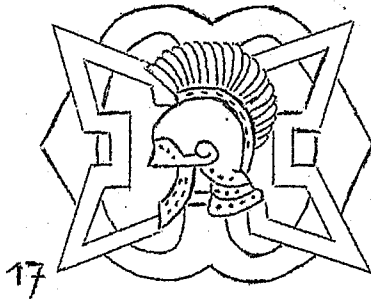
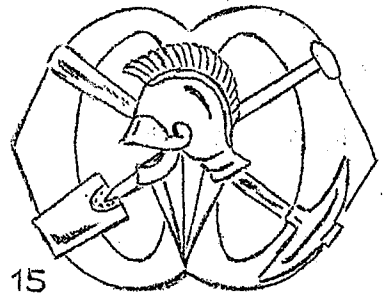
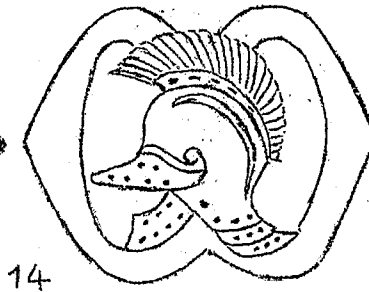
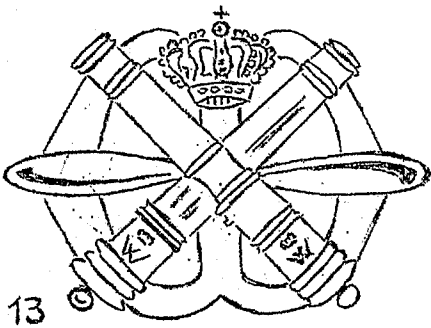
ZILVERKLEURIG

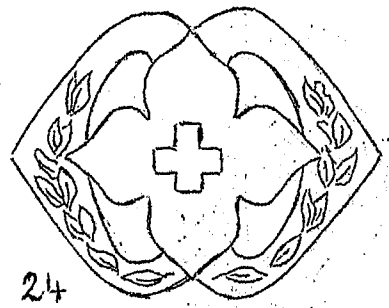
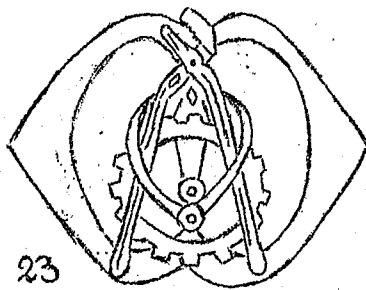
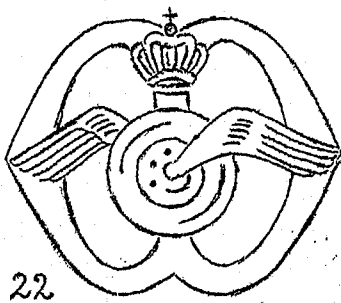
11

12

ZILVERKLEURIG

en waarbij o.a. de commandant sneuvelde. De voorhoede onder kapitein G.A.C. Christan wist zich met de artillerie onder zware verliezen terug te trekken en Ampenan te bereiken. De achterhoede echter, onder kapitein J.C. Lindgreen, werd omsingeld en leed zware verliezen. Een sectie van 25 man onder bevel van luitenant H.J. Schenck de Jong wist nog uit te breken om hulp te halen. Deze hulp bleef echter uit, omdat Generaal Vetter eerst versterkingen vanuit Java wilde afwachten. Immiddels was kapitein Lindgreen genoodzaakt zich na vijf dagen over te geven, aangezien het hem niet lukte uit te breken, ook al niet, omdat hij de gewonden niet in de steek wilde laten. De overgave zelf is een zeldzaam feit in de Indische krijgsgeschiedenis en nog zeldzamer het feit, dat de krijgsgevangenen goed behandeld werden en na een week vrije aftocht kregen. Nadat het feit van de overgave grondig door een commissie was onderzocht, werd de commandant geen verwijt gemaakt omdat de toestand inderdaad onhoudbaar was geweest.

Onbegrijpelijk is het echter dat een heel bataljon zo maar in de val kon lopen, zonder dat vanuit het hoofdkwartier ook maar een poging was ondernomen om een bericht te zenden. Overigens deed men blijkbaar ook niet veel aan verkenningen. In september kwamen de versterkingen uit Java onder bevel van Generaal-majoor M. Segov. Nu werd in een korte veldtocht het verloren gegane terrein weer heroverd. Eerst werd Mataram ingenomen en daarna rukte men op naar Tjakranegara in drie afdelingen resp. onder Generaal-majoor Segov, Kolonel Swart en Luitenant-kolonel Scheuer. Op 19 november 1894 werd Tjakranegara heroverd, echter pas na zware strijd. Daarmee was het gedaan met het zelfbestuur van de Vorst van Lombok. In deze acties sneuvelde aan onze kant 15 officieren en 160 minderen, waren er 503 gewonden en 14 vermisten, terwijl er later nog tientallen bezweken. Aan niet minder dan 106 personen werd een Militaire Willemsorde toegekend, waaronder helaas enkelen postuum.

Tot Commandeur MWO werden benoemd de Generaals Vetter en Segov, tot Ridder 3e klasse Kolonel L. Swart, Kapitein t.zee H. Quispel, Luitenant-kolonel A.H.W. Scheuer en de Kapiteins Christian en Lindgreen. Bij de Ridder 1e klasse was de 2e Luitenant der Infanterie H. Colijn, de latere minister-president. Onder de gedecoreerden bevonden zich niet minder dan vier toekomstige legercommandanten van het KNIL, t.w. General-majoor Vetter, Kolonel Swart, Luitenant-kolonel W. Boetje en 1e Luitenant W.R. de Grove, terwijl een vijfde, Majoor M.B. Rost van Tonningen, hoewel voor deze actie niet onderscheiden, zich zeer verdienstelijk maakte. (12 jaar later werd hij benoemd tot Ridder MWO 3e klasse voor actie op Bali). Op het graf van Generaal van Ham en de andere gesneuvelde is een monumentale graftombe opgericht terwijl te Mataram (of Ampenan, mijn gegevens spreken elkaar hier tegen, misschien weet een der leden dit?) een monument werd geplaatst met de namen van alle gesneuvelde en bekroond met een model van het Lombokkruis, dat alle deelnemers aan de expeditie werd uitgereikt. Op 5 juli 1895, een jaar na de landing te Ampenan, werd op het Malieveld in Den Haag in een grootse plechtigheid o.a. de eretekenen voor Lombok uitgereikt door Koningin Wilholmina. Er bestaat een schilderij waarop de Koningin Generaal Vetter zijn commandeurskruis omhangt.

STUDIE AFDELING KLU

De vliegtuigen van 322 Squadron KLU van 1946 tot heden, deel 1,

Dit artikel beoogt een zo compleet mogelijk overzicht te geven van de verschillende vliegtuigen gebruikt door het naoorlogse 322 squadron met in het kort hun levensloop, beschrijvingen e.d. Voor het gebruik door 322 squadron van deze toestellen wordt verwezen naar het jubileumboek 322 squadron en "Mars et Historia", februari 1969

I. Tijdens de periode 27-9-46 t/m 9-9-47 op Twenthe werden de Spitfires Mk IX H-1 t/m H-21 en in '47 ook de H-24 en H-30 t/m 34 gebruikt.

De toestellen werden gedeeld met de Jachtvliegschool op Twenthe (J.V.S.I) en waren ex-RAF; ze werden in '46 en '47 van Pershore in Engeland overgevlogen naar Twenthe door vlogers van de Dutch Ferry Flight Pershore (zie artikel in Vliegende Hollander juli 1968 - D.F.F.)

II. Tijdens de periode 22-12-'47 tm 31-8-'49 op Kalibanteng (N.I.) werden gebruikt de Spitfires MkIX H-50 tm H-69. Van deze 20 Spitfires werden steeds maar 12 toestellen gebruikt (A en B vlucht met elk 6 toestellen), de overige 8 stonden op Andir in depôt. De toestellen waren van de RAF overgenomen depot-toestellen, welke omstreeks mei '47 in kratten verpakt werden afgeleverd te Tilbury, vanwaar ze met de m.s. Sloterdijk rechtstreeks van Engeland naar Ned. Indie werden verscheept. Na korte tijd opgeslagen te hebben gestaan in de haven van Tandjong Priok werden de toestellen per trein naar Pasir-Boengoer gebracht en vandaar per trailer naar Kalidjati, waar op 23 oktober de opbouwploeg arriveerde om de toestellen te monteren. November 1947 was de eerste Spit gemonteerd en ingevlogen (door de M.L.-vlieger Bruggink) en al op 22 december konden de eerste 6 Spits worden overgevlogen naar Kalibanteng (A-vlucht). September 1949 werden de Spitfires overgevlogen naar Andir, waar ze samen met de daar aanwezige reserve Spitfires werden gedemonteerd en weer in de kisten gepakt. Begin '50 kwamen de toestellen aan in Nederland, waar ze echter niet verder kwamen dan de Rotterdamse haven. Anderhalf a 2 jaar stonden de gekratte Spitfires op een Rotterdamse kade, omdat er in Nederland geen emplot was voor de toestellen. In '51 kocht de Belgische regering de Spitfires en gaf Fokker opdracht om de 20 toestellen (geen afschrijvingen in Indie!) te revideren. De Belgische luchtmacht werd in die tijd aanzienlijk uitgebreid en daar de aflevering van bestelde Meteors traag verliep was er behoefte aan aanvullende Spitfires. De Nederlandse Spitfires werden gebruikt om de Jachtvliegschool te Coxijde en no 4 sqdn van no 1 interceptorwing op sterkte te brengen. De RAF serie-nummers van de 20 Spits:

Mk-205; 230; 297; 606; 912; 923 en 993 (buiklanding begin '48), MH-238, 415, 424, 434, 439, 485 en MH-725, MJ-536, 714 en MJ-893, NH-188 en 309 en EN-560.

In 1948 werden de H registraties ingevoerd (H-50 tm -69), welke H registratie bij welk serial hoorde is niet bekend.

III. Tijdens de periode 15-1-'51 tm 1-1-'58 op Soesterberg werden gebruikt: a) van 15-1-'51 tm 4-6-'54 de Spitfires Mk IX 3w-1 tm -22 (3 vluchten). b) -6-'52 tm -6-'53 de Meteor MKIV's 3w-31 tm -36 (1 vlucht). c) van 19-12-'52 tm 1-1-'58 Meteor MkVIII's (plus enkele Meteor T7duals).

In 1956 telde 322 drie operationele vluchten (maart '53 2 vluchten Mk8's en 1 vlucht MK4's, vanaf juni '53 3 vluchten Mk8's), daarna vijf. Tevens had het squadron enkele T7's en tm 4-6-'54 (vanaf juni '53 gerekend) 16 Spitfires MkIX, welke nu als niet operationeel te boek stonden. De Spitfires waren ex-Jachtvliegschool en voor een groot deel dezelfde als gebruikt in de periode 27-9-'46 tm 9-9-'47. De Meteor MkIV's waren ex-Jachtvliegschool, evenals de Meteor Mk7's. De Meteor Mk8's waren of nieuw van Fokker (I-176, -184, -185, -187, -188, -189, -192, -193, -195, -196, -197, -198, -210, -211, -214, -216, -219, -227, -228, -244 en -246) of afkomstig van andere squadrons. (b.v. de I-132 een van de eerste 18 Mk8's, die 30-6-'53 in gebruik werd genomen). Na een kortere of langere periode bij 322 squadron gingen de Meteors, meestal na onderhoudsbeurten of revisie, naar andere squadrons of de J.V.S. Slechts een Mk8 heeft zijn gehele operationele leven bij 322 squadron doorgebracht, de I-188. De laatste ca 27 Meteor Mk8's van 322 werden na 1-1-'58 verdeeld over de andere squadrons en voor een doel gesloopt (o.a. de

I-174, I-188, I-148, I-212)

Gegevens Spitfire MkIX's in Nederland:
(H-97, -98 en -99 MKIX duals)

KLu reg.	322 reg.	RAF serial	in dienst	afgeschreven	opmerkingen
H-1	3W-1	MJ-143	01-10-'46	04-06-'54	n.Nat.Lvt.mus.
H-2	-	MJ-614	01-10-'46	06-11-'50	crashte 27-8-50
H-3	-	MK-128	11-11-'46	10-07-'51	" 25-4-51
H-4	3W-4	MK-962	01-10-'46	09-10-'52	gesloopt
H-5	-	PT-669	'46	27-06-'50	gesloopt
H-6	3W-6	MH-477	'46	09-10-'52	crashte 11-9-52
H-7	3W-7	MH-723	01-10-'46	04-06-'54	n.Schreiner A.C.
H-8	3W-8	MJ-271	25-11-'46	04-06-'54	als brandweer-
H-9	3W-9	MJ-469	30-07-'46	04-06-'54	/wrak naar
H-10	3W-10	MJ-479	12-07-'46	04-06-'54	/Volkel, la-
H-11	3W-11	MJ-642	31-10-'46	04-06-'54	/ter naar
H-12	-	MJ-953	30-07-'46	18-08-'48	gesl./oorl.mus.
H-13	-	MK-632	'46	27-06-'50	-id /Delfzijl
H-14	-	MK-901	12-07-'46	09-04-'48	crashteverm.
H-15	3W-15	MK-959	27-09-'46	04-06-'54	9-4-48
H-16	-	MK-998	'46	06-10-'47	gesloopt
H-17	-	ML-262	25-11-'46	06-08-'48	gesloopt
H-18	-	MK-121	27-09-'46	15-03-'48	gesloopt
H-19	3W?	MK-630	12-07-'46	04-06-'54	
H-20	-	MJ-361	25-11-'46	15-03-'48	gesloopt
H-21	-	MK-249	30-07-'46	27-06-'50	gesloopt
H-22	3W-12	NH-212	03-05-'48	04-06-'54	
H-23	3W-13	MK-188	14-08-'48	17-04-'53	crashte 25-3-53
H-24	3W?	MJ-957	'47	04-06-'54	
H-25	3W-17	MK-732	27-06-'48	04-06-'54	toestel kwam 10-11-'49 in het nieuws door een botsing met een hoogspanningskabel nabij Zwolle, waardoor enkele fabrieken stil kwamen te liggen en de staat om schadevergoeding verzochten. Na afschrijving ging het toestel als brandweerwrak naar de vliegbasis Eindhoven, vanwaar het in '56 word meegenomen naar Duitsland door van Eindhoven vertrekkende Engelsen (het toestel werd in Duitsland prachtig gerestaureerd en later als monument opgesteld. De Spitfire, die thans op Eindhoven staat opgesteld is na veel gezeur van de Engelsen gekregen in ruil voor de MK-732).
H-27	3W-16	PT-986	01-10-'48	04-06-'54	n.Schreiner A.C.
H-28	3W-14	MK-475	04-05-'48	04-06-'54	
H-30	3W?	MJ-828	'47	04-06-'54	
H-31	-	MJ-152	'47	05-07-'50	crashte 11-4-50
H-32	-	MK-202	'47	27-06-'50	crashte verm. 13-6-'49
H-33	-	NH-197	'47	27-06-'50	crashte 18-11-49
H-34	3W?	MK-913	'47	04-06-'54	
H-35	3W?	MJ-580	27-10-'48	10-07-'52	crashte verm. 19-5-52
H-97	3W-21	MK-715	26-03-'48	22-10-'51	crashte 20-9-51 (startongeval)
H-98	3W-20	BF-274	26-03-'48	07-05-'51	crashte verm. 7-2-51
H-99	3W-22	BS-147	26-03-'48	04-06-'54	n.Schreiner Aero Contract- ors

De toestellen waarachter "gesloopt" in de kolom "opmerkingen" staat, werden gesloopt na beschadiging op de vliegbases. Zo werd b.v. de H-13 ernstig ontzet en beschadigd doordat de vlieger te

laat landde met als gevolg dat het toestel aan het eind van de baan op zijn neus kwam te staan. De 04-06-'54 afgeschreven Spits werden, m.u.v. 3 MkIX's en 1 MkIXdual, op Soesterberg ontmanteld (instrumenten, bewapening, radio e.d. verwijderd) en vervolgens verdeeld over de diverse vliegbases als brandweerwraak. Vier Spitfires werden uitgelend aan Schroiner Aero Contractors voor het slepen van schietvlaggen, ze werden gestationeerd op het vliegveld de Vlijt op Texel.

Registratie en gegevens:

civ.reg.	KLu reg.	ingeschr.civ.reg.	afgeschreven	opmerkingen
PH-NFO	H-7/3W-7	22-09-'54	07-08-'57	crashte 4-6-57 afgevoerd en bij KLu gesloopt
PH-NFP	H-27/3W-16	22-09-'54	08-08-'57	lot onbekend
PH-NFR	H-?/3W-?	13-07-'55	25-05-'57	terug naar KLu en gesloopt
PH-NFN	H-99/3W-22	03-01-'56	07-08-'57	terug naar KLu en gesloopt

OPMERKING: de H-1 tm H-35 waren alle MkIX's met de z.g. "clipped wing", m.u.v. de H-7, H-27 en H-28 hadden allen een elliptisch staartvlak. De H-97, -98 en -99 hadden puntige staartvlakken en vlougels. De H-50 tm H-69 hadden allen "clipped wings" en een elliptisch staartvlak.

BESCHILDERINGEN SPITFIRES.

De tijdens de periode 27-9-'46 tm 9-9-'47 gebruikte J.V.S. Spitfires voerden RAF beschildering met de roundels vervangen door rozetten. De Spitfires, welke voor 322 op Kalidjati aankwamen hadden deze zelfde beschildering (zie tek. A) Begin '48 werden op Kalibanteng alle RAF fin-flashes overgeschilderd en vervangen door Nederlandse vlaggetjes. De MJ-893 was een der A-vlucht Spits en werd 22-12-'47 overgevlogen naar Kalibanteng. Medio '48 werden de Spits voorzien van een standaard-besch. met H-registratie. De ouder romprozet, het RAF-serial en de identification band worden groen overgespoten, waarna de H-registratie en een kleinere rozet werden aangebracht. De spinner en de wing leading edge panels werden wit geschilderd. In '48 en '49 werden alle Spits na onderhoudsbeurten voorzien van een nieuwe standaardbeschildering met een ander camouflage schema. Het dark olive-green werd nu dark jungle-green (iets donkerder harder groen), welke kleur ook op de spinner werd aangebracht. De nieuwe verf was niet helemaal mat, waardoor tevens een mat donkerolijfgroen anti-glare panel werd aangebracht (zie besch. B, C1 en C2)

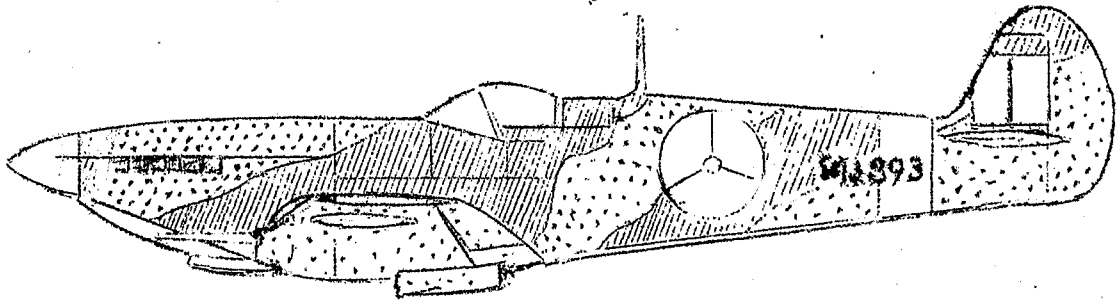
Vanaf jan. '51 werden alle resterende J.V.S. Spitfires voorzien van 3W registratie en squadron-beschildering (squadronkleur 322, donkerblauw) en ingedeeld bij het heropgerichte 322 sqdn. Staarttop werd lichtrood in '53 toen de Spitfires waren vervangen door Meteors en alleen voor niet-operationele vluchten werden gebruikt. (zie tek. D)

OPMERKINGEN

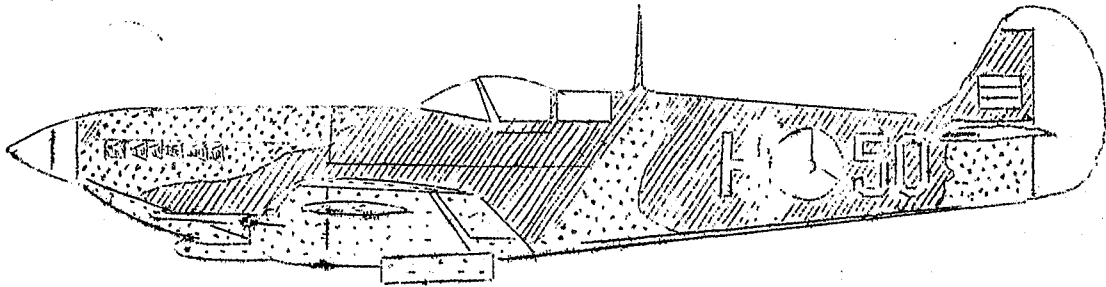
De kleuren zoals aangegeven in de tekeningen A., B. en C. zijn:
 grof gestippeld - dark sea grey; licht gestippeld - light grey;
 gearceerd - dark olive green; dubbel gearceerd - dark jungle green.
 tek. A: spinner en identification band om romp - sky; wing leading edge panels - yellow;
 tek. B: w.l.e. panels en spinner - wit. Alleen bij de H-50 wit richtingsroer.
 tek. C: H-60 had drie witte muizen onder motoruitlaten, zoals voor de

Mars et Historia.

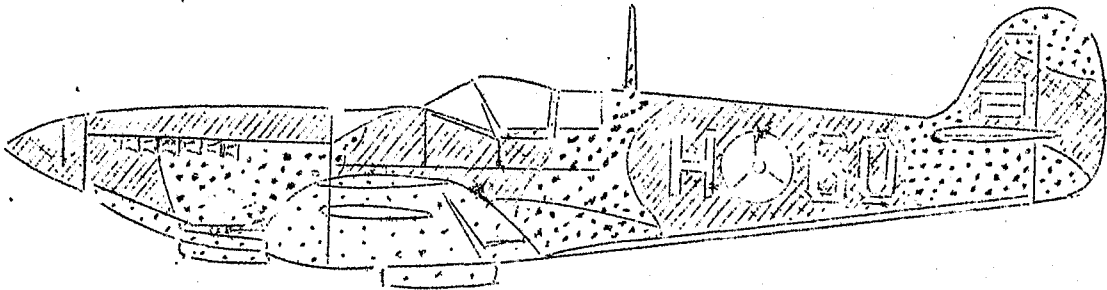
Studiegroep "KONINKLIJKE LUCHTMACHT"

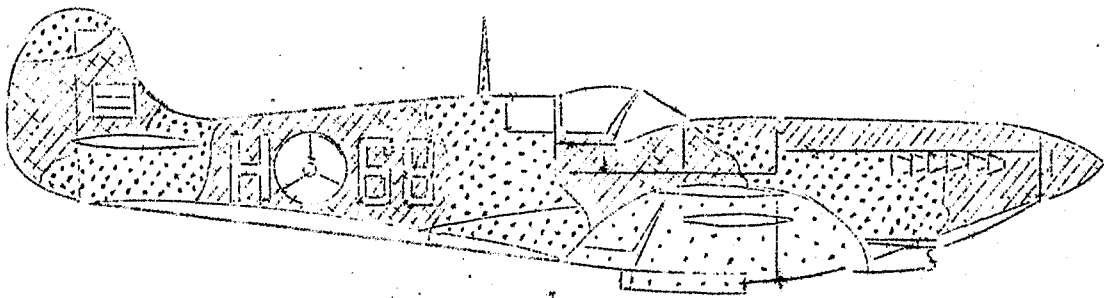
A

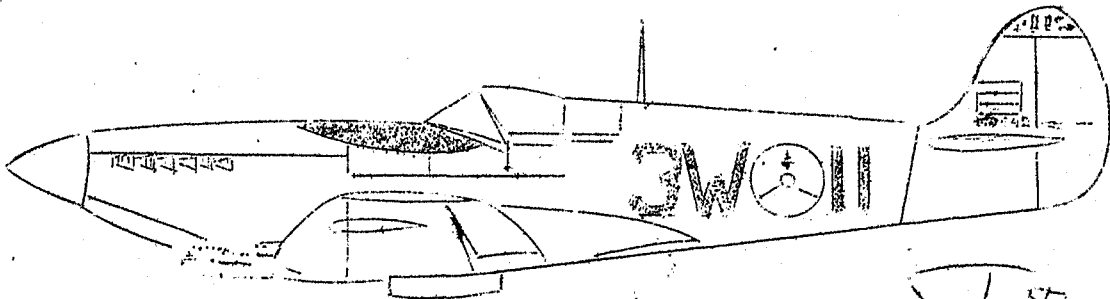
B

C₁

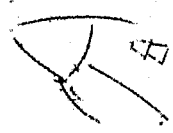

C₂

M.642

D

oorlog gevoerd op Fokker D-21's;
tek. D: toestel ongeschilderd, niet metalen delen alleen zilverkleurig
gespoten, anti-glare panel - mat zwart; 3W reg. en RAF serial - zwart;
"11" op starttop - wit; "11" onder nous - zwart

Gegevens Meteor Mk4's, Mk8's en MKT7's

Mk4's:	KLu serial	RAF serial	in dienst	afgeschreven	opmerkingen
	I-37	-	18-01-49	07-06-'57	afkomstig JVS, na periode 322 naar JVS
	I-39	-	10-02-'49	07-06-'57	idem als I-37
	I-40	-	21-02-'49	12-04-'57	afk. JVS, na 322 periode 323sq en JVS
	I-74	VW-310	13-07-'50	07-06-'57	idem als I-40
	I-75	VW-313	13-07-'50	28-02-'57	idem als I-40
	I-76	VT-333	13-07-'50	07-06-'57	idem als I-40

Mk8's: de sterkte van 322 squadron bedroeg ca 18 Meteor Mk8's, in 1955 ca 16 Mk8's, welke sterkte in '56 eerst tot ca. 20 en vervolgens tot ca. 30 toestellen steeg. Ten gevolge van squadron-changes hebben echter in totaal 58 Mk8's kortere of langere tijd bij 322 sqn gevlogen. Achter de registraties de datum van indienstname en afschrijving of crash.

I-102 (12-01-51/21-03-58), I-103 (12-01-51/16-01-58), I-109 (21-03-51/25-06-58), I-125 (14-06-51/03-02-58), I-130 (17-08-51/02-05-58), I-132 (06-09-51/26-04-58), I-141 (28-01-52/21-05-58), I-142 (22-10-51/13-11-58), I-144 (09-11-51/26-04-58); I-146 (30-11-51/22-02-58); I-148 (01-02-58/29-01-58); I-153 (12-03-52/02-05-58); I-154 (16-04-52/03-02-58); I-155 (15-04-52/28-01-58); I-160 (04-06-52/26-04-58); I-168 (09-06-52/05-03-58); I-169 (10-06-52/04-07-58); I-171 (13-06-52, crash 21-09-56); I-174 (09-07-52/16-01-58); I-176 (14-03-53/26-04-58); I-178 (08-08-52/26-04-58); I-183 (09-03-53/26-04-58); I-184 (25-03-53/26-04-58); I-185 (16-03-53/04-07-58); I-187 (10-03-53/28-05-58); I-188 (19-12-52/16-01-58); I-189 (19-12-52/09-04-58); I-190 (29-01-53/21-05-58); I-192 (19-12-52/26-04-58); I-193 (19-12-52, crash 20-08-54, toen echter 328 sqn); I-194 (07-03-53/22-02-58); I-195 (21-01-53/16-01-58); I-196 (21-01-53/14-05-58); I-197 (21-01-53/12-01-59); I-198 (21-01-53/09-04-58); I-199 (21-01-53/18-07-57); I-203 (31-01-53/30-05-58); I-205 (31-01-53/04-06-59); I-210 (14-03-53/03-12-58); I-211 (13-04-53/23-03-59); I-212 (13-04-53/29-01-58); I-214 (15-06-53/13-12-57); I-216 (15-06-53/02-06-59); I-217 (01-08-53/21-12-59); I-219 (01-08-53/19-12-58 crash, toen echter bij 323 sqn); I-220 (01-08-53/22-02-58); I-221 (31-08-53/28-05-59); I-222 (27-08-53/21-05-59); I-227 (23-09-53/04-05-59); I-228 (25-09-53/14-07-58); I-232 (20-10-53/22-04-59); I-239 (21-12-53/22-04-58); I-241 (21-12-53/15-11-58); I-242 (21-12-53/22-02/58); I-244 (08-01-54/21-05-58); I-246 (31-01-54/crash 27-09-55); I-252 (08-02-54/22-02-58) en I-253 (11-02-54/15-11-58).

Mk7's: I-1 (27-02-49/23-05-59); I-4 (12-07-49/19-12-58); I-8 (07-08-50/17-04-59); I-9 (07-08-50/01-04-59); I-10 (07-08-50/26-09-58); I-12 (14-02-52/22-08-58); I-13 (02-04-52/23-03-59); I-17 (20-11-52/22-08-58); I-19 (24-02-53/15-05-59); I-20 (24-02-53/30-05-58); I-30 (24-03-53, crash 17-03-54); I-302 (24-03-53/24-03-59);

Hoewel in totaal 12 MKT7's bij 322 squadron hebben gevlogen, vlogen nooit meer dan vijf toestellen tegelijkertijd bij het squadron en de eerste jaren zelfs niet meer dan drie T7's.

BESCHILDERINGEN METEOR

De Meteor Mk4's en de Mk8's vlogen geheel onbeschilderd met de niet

metalen delen zilverkleurig gespoten. Op de romp in zwart de squadron (3W) registratie, het I serial in zwart op het staartvlak en het ac nummer in donkerblauw op de neuswieldeuren, in wit op de donkerblauwe staarttop. De punt van de neus was eveneens donkerblauw, evenals de punt voorop het hor. staartvlak. De Mk4's kregen de squadronregistraties 3W-31 tm 3W-37, de Mk8's 3W-37 tm 3W-54 (toegerekend in aankomst volgorde van de toestellen bij het squadron). De Mk7's hadden geen donkerblauw, maar waren geheel zilverkleurig met de I-reg. op de romp, op de staarttop en neuswieldeur in zwart. Om de romp en vleugels gele banden. Juni '54 werden de toen aanwezige Mk8's en Mk7's (de Mk4's waren al uit de dienst) opnieuw geregistreerd als 3W-1 tm 3W-22, waarbij de T7's werden beschilderd als de Mk8's. Alle neuswieldeuren kregen tegelijkertijd een donkerblauw vlakje met daarop in wit het ac nummer. De tweede helft van '54 en de eerste helft van '55 werden de Meteor Mk8's geleidelijk gecamoufleerd.

Deel 2 van dit artikel zal worden gepubliceerd in een volgend nummer van Mars et Historia en zal behandelen de Hawker Hunter Mk4's en mk6's, die bij 322 squadron hebben gevlogen. Tevens zal het tekeningen van Meteor- en Hunterbeschilderingen bevatten.

EERSTE NF-5 STRAALJAGERS VOOR DE KLu GEREED VOOR TEST. Proefvluchten in Californië.

Woensdag 5 maart heeft de eerste voor de Nederlandse Koninklijke Luchtmacht bestemde Northrop NF-5-straaljager de fabriek van de Canadese vliegtuigen-fabriek Canadair in Montreal verlaten. In mei zal het tweede voor ons land bestemde vliegtuig van dit type gereed komen en in juni het derde.

Deze eerste drie toestellen van een in feite nieuwe serie zullen op de luchtmachtbasis Edwards in Californië worden proef- en ingevlogen door invliegers van Northrop, Canadair en van de Amerikaanse luchtmacht. Als die proefvluchten naar wens verlopen en de uitkomsten daarvan overeenstemmen met de eisen die de deskundigen van de KLu aan dit nieuwe type vliegtuig stellen, dan zal het type door Nederland worden overgenomen. Tot zolang geschiedt alles nog onder verantwoordelijkheid van de fabrikante. De eerste twee voor ons land bestemde vliegtuigen zijn éénpersoons straaljagers NF-5A's, het derde dat de fabriek in deze serie verlaat is de eerste tweepersoons uitvoering voor de Koninklijke luchtmacht, de NF-5B.

Canadair bouwt in totaal 220 F-5-straaljagers, waarvan 105 voor ons land. De dochteronderneming van de Koninklijke Nederlandse vliegtuigenfabriek Fokker, Avio Diepen op Ypenburg, bouwt 190 rompen voor ons land en 88 voor Canada. De produktie bij de Canadese vliegtuigenfabriek, waar de F-5 in licentie van de Amerikaanse vliegtuigenfabriek Northrop wordt gebouwd, zal geleidelijk aan worden opgevoerd tot elf toestellen per maand.

In de loop van dit najaar zullen tussen de tien en negentien NF-5-vliegtuigen in ons land aankomen. De Canadese bestelling van de in totaal 115 stuks moet in oktober 1970 gereed zijn, de Nederlandse bestelling van 105 in september 1971.

Het merendeel van de dit jaar in ons land komende NF-5 toestellen zal uit tweezitters bestaan. Daarmee kan een begin worden gemaakt met het onderricht van vliegers en grondpersoneel.

De straaljagers zullen in groepjes van vier door Nederlandse militaire vliegers van Montreal via Groenland, IJsland en Schotland naar Nederland worden overgevlogen.

Met het oog op dit overvliegen, waarbij o.a. het Noordpoolgebied zal worden gepasseerd hebben Nederlandse vliegers in Noorwegen een cursus gevolgd in het zich in leven houden in gebergten in sneeuw en ijs. (uit "Bericht, Beschouwing, Raad, april 1969)

D. STUDIE-AFDELING TWEEDE WERELDOORLOG

Afdelingscorrespondent: J.H.M. Berlemon, Paramaribostraat 63, Leiden.

In Memoriam Dwight David Eisenhower.

Eigenlijk heette hij David Dwight, maar vanaf zijn geboorte op 14 oktober 1890 werd hij, ter onderscheiding van zijn vader David, door zijn moeder aangesproken bij zijn tweede naam "Dwight". Hij stamde uit een oud Duits geslacht met de naam Eisenhauer, dat - omwille van het geloof vervolgd - via Zwitserland en Nederland naar Amerika emigreerde (1741). Zijn voorouders waren zeer pacifistische Mennonieten, die nooit gedacht zullen hebben, dat een van hun nakomelingen 'n beroemd generaal zou worden. Zelfs na het doorlopen van de militaire academie van West Point was dat nog niet te voorzien, want Dwight D. Eisenhower was een zeer middelmatig leerling, die eigenlijk alleen maar uitblonk in sport en - typerend voor hem - kameraadschap. Het is hier niet de plaats om een volledige levensbeschrijving te geven van Eisenhower. Zij die daarin geïnteresseerd zijn mogen worden verwezen naar de uitstekende biografie, die Kenneth S. Davis schreef onder de titel "Eisenhower, soldier of democracy".

Volstaan wij met het releveren van enige hoogtepunten uit zijn carrière, die voor ons - hier in Nederland - van zo eminent belang zijn geweest en waarvoor wij hem altijd dankbaar zullen blijven.

Als Generaal was hij één van de grote aanvoerders van de invasie in N.Afrika (1942) en Europa (1944). Na de oorlog werd hij een korte tijd president van de Columbia-universiteit. Daarna NATO-opperbevelhebber (per 7 januari 1951), in welke functie hij een aanzienlijke bijdrage leverde tot de versterking van onze W-Europese defensie.

Ter bekroning van zijn carrière werd hij tot tweemaal toe gekozen als president van de Verenigde Staten van Amerika. Ook in deze functie maakte hij zich dienstbaar aan de vrije wereld. Op vrijdag 28 maart 1969 overleed Eisenhower in Washington, fysiek gesloopt in de uitoefening van zijn hoge functies, waarvan vooral het presidentschap een hoge wissel op zijn gezondheid had getrokken.

F.v.L.

BOEKEN m.b.t. DE TWEEDE WERELDOORLOG

1. "Die Zeitung der SS-Elite", Faksimile-Querschnitt durch das Schwarze Korps. Gepubliceerd door Helmut Heiber en Hildegard von Kotze. Uitgeverij Schert Verlag, München, 208 blz., waarvan 157 blz. met faksimile-afdrukken. Formaat 22x30,5 cm. Prijs DM 24.80
Over het blad van de SS "Das Schwarze Korps", met commentaar op de inhoud van iedere faksimile-afdruk.
2. "The fall of Japan" door William Craig. Uitgeverij Weidenfeld en Nicolson, Prijs 45 shillings.
Beschrijft de nederlaag van Japan, gezien door de Amerikaanse bril. Vergeet daarbij b.v. de hele strijd in Birma en Siam. (Britten vochten daar). Zeer goede beschrijving van de oorlog in de Pacific en van de bombardementen op Japan.

3. "Singapore, the battle that changed the World", door James Leasor. (Uitg. Hodder & Stoughton, prijs 45 sh). Geeft een zeer goed gedocumenteerd beeld van de Japanse verovering van Singapore in 1942 (in een week tijds werden meer dan 85.000 Britse, Australische en andere troepen van het gemenebest krijgsgevangen gemaakt!)
4. "The Ordnance Department"; on beachfront and battlefront", door L. Mayo. Uitgekomen in de serie "United States Army in World War II" Uitgave: Government Printing Office, prijs \$ 5.50. Voor hen, die geïnteresseerd zijn in het werk van de Technische Dienst tijdens 'n oorlog is dit boek onontbeerlijk. Vele foto's van wapens en voertuigen zijn opgenomen. Het boek staat vol met zeer accurate technische gegevens, waarbij speciaal de ontwikkeling van nieuwe wapens aandacht krijgt. Ook het werk van TD-personeel aan het front wordt goed beschreven.

E. **STUDIE-AFDELING RIDDERORDEN EN ONDERSCHIEDINGEN**

Afdelings-correspondent: J.C.G. Burger, Verhagen Metmanstraat 100, Rijswijk (ZH).

FRANSE ONDERSCHIEDINGEN.

Onder de monarchie werden zij alleen toegekend aan de adel. Zij legden een eed af aan de koning "Sergent de Dieu pour les affaires de la terre".

1. Ordre de Saint Michel.

Gesticht door Lodewijk XI in concurrentie met de orde van het Gulden Vlies, gesticht door de hertog van Bourgondië, later overgegaan naar het Oostenrijkse Huis. De ridders, 100 in getal, hadden een gelijke rang en stonden onder een Grootmeester, de vorst zelf of een door hem benoemde edelman.

2. Ordre de Saint Esprit.

Gesticht door Hendrik III, 100 ridders van gelijke rang en van adel.

3. Ordre de Notre Dame du Mont Carmel.

Gesticht door Hendrik IV en verenigd met de oude orde van Lazaire van Jerusalem. 100 ridders van gelijke rang en van adel.

4. Ordre de Saint Louis en Ordre du Mérite

Gesticht door Lodewijk XV voor de protestantse en vreemde officieren die onder Franse vlag dienden. De koning is grootmeester en de orde heeft drie graden n.l. ridder, commandeur en grootkruis. Zij ontvingen een pensioen naar gelang hun graad. Het capittel vergaderde eens per jaar en was samengesteld uit de grootkruis-dragers.

De Franse revolutie schafte in 1791 de koninklijke onderscheidingen af. De Assemblée Nationale gaf een mogelijkheid om een decoratie te scheppen, die alle verdiensten zonder onderscheid van oorsprong moest belonen, maar de mogelijkheid bleef een dode letter.

Art. 87 van de Consulaire Constitutie voorzag in de schepping van nationale beloningen aan krijgslieden, die zich bijzonder onderscheidden in de strijd voor de Republiek, maar bleef evenals in 1791 een dode letter.

29. Floriaal jaar X, 19 mei 1802 werd na hevige strijd n.l. in de Staatsraad: 14 voor en 10 tegen, in het Tribunal 56 tegen 36 en in de Wetgevende Vergadering 166 tegen 110 het Légion d'Honneur gesticht. Napoleon werd chef van het Legioen en was voorzitter van de Grote Raad, bestaande uit 7 Groot-officieren. Het legioen bestond uit légionnaires, officieren, commandeurs en grootofficieren. Het was verdeeld in 15, later in 16 cohorten. Aan het hoofd van ieder cohort stond een grootofficier, kanselier, bijgestaan door een penningmeester. Iedere cohort bestond uit de vier rangen en had in iedere hoofdplaats van de territoriale divisions een rusthuis voor opname van invalide of oude legionnaires. De nieuwe institutie bezat een fortuin, afkomstig van de nationale goederen. De eigen hulpbronnen veroorloofden een jaarlijks tractement te geven, verschillend naar de graad. Dit was b.v. voor een eenvoudige legionnaire 250 frs.

15 juli 1804 deelde Napoleon voor het eerst de onderscheidingen plechtig uit in de kerk van Saint Louis des Invalides en op 16 augustus 1804 in het kamp van Boulogne.

Bij decreet van december 1805 te Schönbrunn stichtte Napoleon het eerste huis van het Legioen, bestemd voor de opvoeding van de dochters van gesneuvelde legionnaires. De eerste directrice werd Madame Compan, kamervrouw van Marie Antoinette. In 1808 werd de naam van legionnaire veranderd in ridder. In 1805 voegde Napoleon aan de rangen van het Legioen toe "Grand Décoration" of "Grand Aigle". Bij de restauratie van de Bourbons werden de oude koninklijke onderscheidingen hersteld, maar het Légion d'Honneur bleef gehandhaafd, waarvan de koning grootmeester werd en maarschalk MacDonald, hertog van Tarente, groot-kanselier. Louis Philippe, Koning der Fransen, schafte de oude koninklijke onderscheidingen af, maar behield het Légion d'Honneur en herstelde de oude gedecoreerden in hun rechten.

Bij organiek decreet van 16 maart 1852 van Napoleon III werd de organisatie van het Legioen geregeld. In dezelfde tijd werd de Médaille Militaire ingesteld, speciaal gereserveerd voor onderofficieren en soldaten, die zich moedig onderscheiden hadden in de strijd.

Mr. P. L. J. M. A. Müller, Venlo.

Bron: Rémy Laurent in Historia januari 1969.

F.

STUDIE-AFDELING GESCHUT, WAPENS EN MUNITIE

Afdelings-correspondent: J. Lenselink, P. Köhlerstraat 10, Rijswijk (Z.H.)

Nieuwe boeken op ons verzamelgebied die de laatste tijd in druk c.q. herdruk zijn verschenen

1. "A History of Spanish Firearms" by J.D. Lavin.
Dit boek was oorspronkelijk in 1965 door Jenkins uitgebracht. Het is goed geïllustreerd en een "must" voor vuurwapenverzamelaars. De oorspronkelijke prijs was £ 3.10.0. Nu is de prijs £ 1.15.0. Het is verkrijgbaar bij: John Grant (Booksellers), 34 George IV Bridge, Edinburgh, Scotland.
2. "Long Rifles of Note, Pennsylvania" by Dr. George Shumway, pocket van 74 blz. prijs \$ 3.95
In dit boek worden 32 geweren van geweermakers uit Pennsylvania beschreven en in illustraties weergegeven. De afbeeldingen geven een totaalbeeld, close-up rechter zijde en close-up linkerzijde van ieder wapen.

De geweren zijn gegroepeerd naar de verschillende scholen van meesters-geweermaker. In de tekst worden de specifieke kenmerken van iedere "school" duidelijk aangegeven. Aanbevolen voor zowel de beginnende als de gevorderde verzamelaar.

3. "Die Handfeuerwaffen" von Rudolf Schmidt.
'n Herdruk van de eerste editie van 1875, aangevuld met het supplement van 1878. Speciaal de informatie over laat 18e eeuwse en 19e eeuwse wapens is van onschatbare waarde. Het is waarschijnlijk de beste bron voor gegevens over de verschillende vuurwapens uit die tijd van top-producties. De wapens zijn uitgebeeld in meer dan 500 tekeningen op 76 kleurenplaten met alle mechanische details en met munitie. Uitgever is de Akademische Druck- und Verlagsanstalt te Graz, Oostenrijk.
4. "The History of Weapons of the American Revolution" by George C. Neumann. Uitgever: Harper and Row, New York, N.Y. 10016 USA, prijs \$ 15.--
Dit met meer dan 1200 foto's en tekeningen geïllustreerde boek is het meest complete en authentieke dat ooit is gepubliceerd over de wapens, die in gebruik waren tijdens de Amerikaanse Revolutie. Negentig procent van de 400 afgebeelde wapens is nimmer gepubliceerd geweest. Zeer aanbevolen!
5. "Flintlock Pistols" by F. Wilkinson. Uitgeverij: Arms and Armour Press (Lionel Leverthal Ltd, Londen NW2, England), prijs £1.10.--
Een waardevol en uitvoerig geïllustreerd boekje, dat de historie van de flintlock-pistolen vanaf de 17e tot de 19e eeuw beschrijft. Als referentie-werk aan te bevelen.
6. "The Revolver; its description, management and use" by Patrick Edward Dove. Uitgeverij: "Arms and Armour Press (zie boven) Prijs £ 1.10.--
Ook hier weer een herdruk van het oorspronkelijke in 1858 gepubliceerde werk van Dove. Het beschrijft in hoofdzaak en tot in details de Adam's revolver.
7. "Süddeutsche Blankwaffen" von Gerd Maier.
Aanvragen en bestellingen aan Ing. Gerd Maier, 7951 Oberhöfen, Eichhornweg 1, Deutschland.
Dit allesomvattende naslagwerk over de blanke wapens in het zuiden van Duitsland behandelt sabels, degens en zijdgeweren van Beieren, Baden en Württemberg uit de periode 1700-1900. Het bestaat uit drie delen, waarvan het eerste reeds leverbaar is, het tweede (Baden) deze zomer verschijnt, terwijl het derde deel (Beieren) in 1970/71 zal verschijnen.
Deel I: Württemberg; 150 blz., 70 afbeeldingen op pagina grootte (21 x 30 cm). Prijs bij vooruitbetaling DM 28.80 "

G. **STUDIE-AFDELING MILITAIRE MUZIEK**

Afdelings-correspondent: mr. R.A. Schimmel, Voorschoterlaan 60b, Rotterdam.

1. "Armeemärsche"

Bij de uitgeverij Kurt Vowinkel, 6903 Neckargemünd, Postfach 220, verscheen een door Roeche-Mittler geschreven handboek

voor liefhebbers van militaire muziek.

208 blz., 125 - grotendeels voor het eerst gepubliceerde afbeeldingen van muziek- en trompetterkorpsen tijdens hun dienstuitoefening. Warm aanbevolen!

2. Uit het tijdschrift "Tradition" nr. 32 ontlene we aan het artikel van James McIntosh over "Recorded military music" de volgende gegevens:

Franse militaire muziek geeft nog steeds het élan en de strijd lust weer van de soldaten, die onder het commando van Napoleon en Turenne, door heel Europa gevreesd én bewonderd werden. Lezers van het befaamde boek "L'anatomie de la gloire" van Commandant Lachouque zullen zeker niet nalaten de begeleidende plaat "La Garde Impériale" (Lumen LD 3-800) te beluisteren, waarop in woorden, muziek en geluiden van het slagveld de geschiedenis van de keizerlijke garde wordt verteld.

Lachouque verzorgde de mondelinge toelichting zelf. De muziek omvat gezangen en marsen van het oude koninklijke leger en uit de revolutie tijd. Voorts het signaal "Saluut aan de eerste Consul", de Diane-mars, "Aux Champs", "La Grenadière" en "Pour l'Empereur"

Voeg daarbij nog musket-salvo's, kanon-gebulder, de hoeven van Kellerman's cavalerie bij Marengo en de aanval op Austerlitz en het beeld is compleet. De plaat eindigt ietwat melancholiek. De overblijfselen van de Garde trekken af op de tonen van "La Chant du Départ".

Helaas is deze plaat zeer moeilijk verkrijgbaar doch daar staat tegenover, dat ze de moeite wel waard is.

3. Korte notities over militaire muziek.

1. "Drei Liliën", Telefunken SZA 4030, met meer dan 20 marsliedert, waaronder het Panzerlied en natuurlijk "Lili Marleen"!
2. "Les Nuits de l' Armée", Philips P 76.120 R, met o.a. het zingen van "Madelon".
3. "Marches of Napoleon's Guard", Delta DEP 8001, bevat 8 marsen gespeeld op instrumenten uit de tijd van Napoleon. Daaronder "The March of the Powder Bonnets" en "I like my onions fried in oil", 'n herinnering aan het voorkeursgerecht van de keizer (zegt men!)
4. "The Blue and the Grey", Columbia 33 SX 1267, met een recital van liederen en marsen uit de Amerikaanse burgeroorlog.
5. "Regimental Marches of the British Army", Fontana STL 5482, waarop de band van de Scots Guards een kleine twintig regimentsmarsen speelt, waaronder die van "The Parachute Regiment", "Royal Military Police" en "Queens own Highlanders". Speciale vermelding verdient de mars "White Lancers", de regimentsmars van "The 17th/21st Lancers", 'n compositie van Mr. W.H. Richardson, bandmaster van 17th Lancers 1902-1922.

Geen copy aanwezig van de overige studie-afdelingen.

De afdelingscorrespondenten worden verzocht de copy voor het

augustus-nummer uiterlijk 19 juli te zenden aan het secretariaat.

Met 'n beetje goede wil moet het toch mogelijk zijn eens per twee maanden een rubriek te verzorgen over Uw gebied van speciale kennis!

IV. MILITARIADE

A. Wie is wat, wat is wie

Door de zeer gewaardeerde medewerking van een van onze actiefste leden, de heer C.W. van der Ven, kreeg onze vereniging de beschikking over 50 exemplaren van de nieuwe embleem-folder van de Koninklijke Marine en 50 exemplaren van de folder "Varend en vliegend materieel van de Koninklijke Marine". Vooral de folder met marine-emblemen is vermelding hier ter plaatse meer dan waard! Het is een prachtig, in kleuren uitgevoerd vouwblad met daarop alle onderscheidingsvlaggen, vaandels, korps-emblemen, scheepsemblemen, rangonderscheidingstekenen, hoofddeksele, onderdeelsemblemen, dienstvakemblemen en brevetten van de huidige Koninklijke Marine. De folder over het varend en vliegend materieel bevat naast een totaalbeeld in silhouetten een aantal voortreffelijke kleurenfoto's, die actie-beelden weergeven van de varende en vliegende marine en van het Korps Mariniers.

Tegen vergoeding van de portiekosten in de vorm van een postfris en geldige postzegel van 40 cts. ontvangt U beide folders op aanvraag bij onze secretaris, Majoor KMar F.J. van LIER, NAPO 890, Utrecht-veldpost.

Tot slot nog onze hartelijke dank aan de Marine-voorlichtingsdienst in de persoon van de KLTz Lemaire en de heer van der Ven voor hun goede zorgen in deze.

B. Maritiem Museum "Prins Hendrik"

Van de directrice van dit museum, Mej. drs J.B. van Overeem ontvingen wij de volgende oproep tot medewerking, gericht aan onze leden:

In het Maritiem Museum "Prins Hendrik", Burgemeester 's-Jacobplein 8 te Rotterdam (tel. 010 - 140044) willen wij een tentoonstelling over de vierde Engelse oorlog (1780-1784) voorbereiden, welke in december 1969 gereed dient te zijn.

Wij zouden het zeer op prijsstellen, wanneer men ons zou kunnen inlichten over desbetreffend materiaal, aanwezig in privé-verzamelingen. Informatie wordt graag op bovengenoemd adres ontvangen.

C. Jaarverslag Legermuseum 1968

Het jaarverslag van ons aller Legermuseum toont ditmaal een aanzienlijker optimistisch beeld dan in het vorige jaar. Er is veel werk verricht, waarbij de arbeid aan de bibliotheek catalogus extra vermelding verdient. Vele verbeteringen aan de gebouwen konden worden gerealiseerd, waardoor de algehele accommodatie aanzienlijk vooruit ging. Verheugend is ook de stijging van het aantal begunstigers van de "Stichting Vrienden van het Legermuseum" met maar liefst 44%! De publicatie van de paperbaek "Armamentaria"

zal hier zeker toe hebben bijgedragen.

D. Stichting Menno van Coehoorn.

Ook van deze stichting ontvingen wij een jaarverslag over 1968, dat voor wat betreft de inleiding nogal in mineur is uitgevallen. En terecht, want wat gaat gebeuren met het historische Ravelijn op de Zoom te Bergen op Zoom en met het fort bij Rijnauwen is ronduit schandelijk. Op beide historische vestingwerken zullen hypermoderne gebouwen verrijzen (in Bergen op Zoom een muziekschool, in Rijnauwen een sterrenwacht), die het karakter van deze fraaie vestingbouwkundige overblijfselen grondig zullen vernielen. Ook wij menen hiertegen te moeten protesteren!

E. Uniformkundige boeken en prenten.

1. "Cavalry Uniforms" (incl. other mounted troops of Britain and the Commonwealth in colour) door Robert and Christopher Wilkinson-Latham. Kleuren-illustraties door Jack Cassin-Scott, 224 blz (96 blz. illustraties inbegrepen). Uitgeverij Blandford Press Ltd, 167 High Holborn, London W.C.1, England, prijs £ 1.11.6.

De auteurs van dit boek brengen een ware familietraditie van militair historische kennis met zich mede. Acht generaties hebben vorst en leger gediend op het gebied van militaire uniformen, wapens en uitrusting. De tekenaar, die is gespecialiseerd in militaire afbeeldingen, heeft aan het onderzoek van de beide auteurs nog zijn eigen kennis als expert toegevoegd. Ook de vader van beide auteurs, Major John Wilkinson-Latham heeft aan het boek bijgedragen in de vorm van een speciale paragraaf over de gebruikte wapens in de tekst van de beschrijving van ieder uitgebeeld uniform. Voor de liefhebbers van fraaie uniformkundige prenten (formaat 71/8" x 47/8") warm aanbevolen!

2. Bij Hugh Evelyn Prints, 85 Lower Sloane Street, London SW1 England, verschijnt een nieuwe serie Crown Prints onder de titel "The charge of the light brigade". Bestelnr. CRA1: The Earl of Cardigan; The 11th (Prince Albert's Own) Hussars, Review Order, 1854.

Bestelnr. CRA2: Captain Morris; The 17th Lancers, Review Order, 1854.

Formaat 22" x 17". Prijs £ 2.6.6. per paar.

De prenten zijn getekend door John Mall en zijn op zwaar kunstdrukpapier gedrukt in 8 kleuren. Uitstekende kwaliteit.

3. "I Grandi Reggimenti" door Vezio Melegari. Uitgeverij Rizzoli, via Ciritavecchia 102, 20132 Milano, Italia. Prijs L 10.000 (± f 60.--). Een lijvig boekwerk, overdadig voorzien van kleurenprenten. Omvat alle It. landen en alle tijden. Prenten o.a. van Knötel, Lovett, Harry Payne en Ogden. Tekst is Italiaans, doch de illustraties geven het boek zijn grote waarde.

F. Nieuwe boeken in het kort

1. "Jaarboek van de Koninklijke Marine 1967", samengesteld door het bureau maritieme historie van de marinestaf, 1968, 20 x 14 cm, 418 blz. met 30 afbeeldingen. Bestelnr. 180-016-67.

Uitgever: Staatsuitgeverij, Chr. Plantijnstraat, Den Haag.
Prijs: f 20.10.-

2. "Jaarboek van de Koninklijke Landmacht 1966", samengesteld door de Sectie Krijgsgeschiedenis en ceremonieel HKKL 1968, 20 x 14 cm. 370 blz. met 77 illustraties. Bestelnr. 180-020-66. Uitgever: Staatsuitgeverij, adres zie hierboven. Prijs f 16.50.
3. "Gouverneurs der Residentie" door Int.kol. b.d. J.W.G. Cornet en dr. D. Langedijk. Leven en bedrijf van de militaire gouverneurs der Koninklijke Residentie 's-Gravenhage 1813 - 1963, historisch en genealogisch beschreven, 1969, 25 x 17½ cm, 643 blz. met 38 zeer goed getekende portretten door B. Risakotta. Bestelnr. 160-047-00. Uitgever: Staatsuitgeverij, adres zie onder F. 1. Prijs f 35.50.
4. "Portret van de KMA" door Rogier van Aerde en Paul C. Pet. Een modern uitgevoerd fotoboek van 144 blz. zwaar kunstdrukpapier, 19 x 21 cm., Impressie van de 140-jarige KMA en zijn huidige bewoners. Bestellingen aan Afd. Personeelpubliciteit Min. van Defensie, Grote Marktstraat 40, Den Haag. Prijs f 6.80.
5. "In this sign conquer" door Sir John Smyth B.T., V.C., M.C., Geeft een uitvoerig, goed gedocumenteerd beeld van de geschiedenis van de geestelijke verzorgers in het Britse Leger (Royal Army Chaplains' Department) vanaf 1796. Bevat 384 blz. tekst, 16 blz. foto's, 83/4" x 55/8". Bestelnr. SBN 264.655591. Uitgever: A.R. Mowbray and Co. Ltd., 28 Margaret Street, London WIN7LB, England. Prijs £ 3.5.6.
6. "The Irish Regiments in the first World War" door H.E.D. Harris. Geïllustreerd met o.a. de badges van de Ierse Regimenten, die vochten in de 1e W.O. Uitgever: The Mercier Press, 4 Bridge Street, Cork, Ireland. Prijs £ 2.-.-.
7. "Rommels Last Victory" door Martin Blumenson. Beschrijft de slag bij de Kasserine-pas in Tunesië. 352 blz., 12 platen, landkaarten. Bestelno. SBN 04.940024X. Uitgever: George Allen and Unwin Ltd. Park Lane, Hemel Hempstead, Hertfordshire England. Prijs £ 2.2.-. + porto.
8. "Van Hospitaalsoldaten tot Geneeskundige Troepen" door Kap. Spd. Gnk. Trn. H.J. van Geelen. 125 blz. Uitgegeven ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Regiment Geneeskundige Troepen. Rijkelijk geïllustreerd, goed geschreven. Offset. Te bestellen bij: Secretariaat 100-jaar Gnk. Troepen, Juliana van Stolbergkazerne te Amersfoort, giro 1690279. Prijs f 5.40.
9. "De jaren 1914 - 1918" verschenen in de serie "In oude ansichten". Uitgever: Europese Bibliotheek, Gasthuisstraat 12, Zaltbommel. Verdere gegevens ontbreken nog.
10. "Civilians under Military Justice", the British practice since 1689, especially in North America. Door Col. Frederick Bernays Wiener, U.S.A.R. Retd. Zeer gespecialiseerd, uniek boek op het gebied van de Britse militaire rechtspraak gedurende de periode 1689-1955. Uitgever: The University of Chicago Press, 1968. Prijs £ 5.4.-.

G. Belangrijke artikelen in andere tijdschriften

1. "Journal of the Society for Army Historical Research".
Vol. XLVI no. 188, Winter 1968 (ontvangen in mei 1969).
Bevat een artikel over de expeditie naar Den Helder in 1799 door Major N.P. Dawnay, M.A. Rtd. Hierbij een kleurenreproductie van een aquarel van Dirk Langendijk (1748-1805), vertoende de landing van de Britse troepen bij Den Helder in 1799. Deze aquarel maakt deel uit van de Royal Collection (Inv.no. 15167). Het artikel bevat in hoofdzaak critiek op deze aquarel, waarschijnlijk om het minder fraaie verloop van de expeditie te verdoezelen!
Andere belangrijke artikelen in dit nummer zijn:
"The dress of Erle's Regiment in 1704 and 1709" door W.Y. Carman, F.S.A. F.R. Hist. S.
"Army Recruiting Reforms 1861-1867", door R.L. Blanco.
2. "La Figurine" XXXIe Année, 1er Trimestre 1969.
Bevat een zeer lezenswaardige reisbeschrijving van Jean-Pierre Etienne, getiteld "Quelques Bonnes adresses de l'histoire de France", waarin hij een vacantiereis langs diverse Franse militaire musea, kastelen, vestingen en slagvelden beschrijft. O.a. zijn bezoeken aan:
- "Musée du Débarquement (Invasiemuseum) te Arromanches,
- Musée Naval du Croisic,
- Musée de la Marine te Bordeaux (onderafdeling van het grote Marine museum te Parijs),
- Musée Militaire de la région te Bordeaux (192 rue de Pessac),
- Musée de Parachutistes in het Camp D'Astra by Pau,
- Musée de la Légion Etrangère" te Aubagne aan de autoweg Marseille-Nice,
- Musée International des Hussards (in het Musée Massey) te Tarbes.
3. "The Bulletin" Vol. XIX no. 76, May 1969.
In dit nummer komen de liefhebbers van militaire muziek en alles wat daarmee in verband staat, royaal aan hun trekken. Wij nemen uit de inhoud:
- "Notes on the history and badges of the Royal Marines Band" door B. Owen.
- "Regimental Marches of Yorkshire Regiments" door J. Paine.
4. "Zeitschrift für Heereskunde" XXXVIII Jahrg. nr. 222, mrt/apr. 69. Ook hier komen de muziek-liefhebbers aan bod in de vorm van een geïllustreerd artikel over "Der Schellenbaum" door R.Redlin-Fluri. Voorts artikelen over het Saksische leger, Zwitsers in Brandenburg-Pruisische dienst, etc.
5. "Trading Post" Vol. XXVIII no. 2 jan/mrt 1969.
Bevat, zoals gewoonlijk, een immense massa informatie m.b.t. nieuwe en oude militaire emblemen. Zeer goede illustraties begeleiden de tekst. Dit keer o.a. 'n goed artikel over SHAPE door A.E. Kauffman, artikelen over de emblemen in de 1e Wereldoorlog en 'n catalogus van Franse legeremblemen.

H. Losse notities

1. Voor de verzamelaars van militaire afbeeldingen op postzegels moge de uitgifte van een serie postzegels van de British Virgin Islands vermeld worden. Op de zegel van \$ 1.- staat de badge van de Royal Engineers. De serie werd uitgegeven ter gelegenheid van de opening van Beef Island Airport in

dec. 1968. Het 53e Field Squadron (Airfields) van de Royal Engineers heeft het vliegveld mee aangelegd.

2. De NATO-Taptoe vindt dit jaar plaats op 12 t/m 14, 16 t/m 21 juni aanvang 21.00 uur, op de grote Markt te Arnhem en in het van Heysselstadion te Brussel op 23, 24 en 25 juni (eveneens 21.00 uur). Inlichtingen: Stichting NATO-Taptoe, Jansplaats 11, Arnhem tfn. 085-433000 of 424244
3. In het kader van de actie om in Wervik (B) een monument op te richten ter gedachtenis aan het feit, dat op 13 september 1793 Prins Willem George Frederik, Grootmeester der Artillerie, bij de verdediging van deze plaats ernstig werd gewond, verzorgde ons lid, de heer J.A. Bomans, een goed geïllustreerd artikel in "Sinte Barbara" mei 1969 en een artikel in "De Havenloods" van mei 1969.
Heeft U al bijgedragen voor dit monument? Dat kan nog steeds op de giro van de Nutsspaarbank te Heemstede: 153509, met vermelding "monument Wervik".

4. EXCURSIE

Op 31 mei 1969 verzamelden zich te 11.00 uur ongeveer vijfendertig leden voor de poorten van de vliegbasis Soesterberg om een bezoek te brengen aan het aldaar gevestigde luchtmachtmuseum. Onder de deskundige leiding van de sergeanten Kronenburg en de Jong werd een interessant bezoek gebracht aan de reeds fraaie verzameling vliegtuigen en herinneringsvoorwerpen van het jongste onderdeel van de strijdkrachten.

Na een koele dronk en een voortreffelijke lunch in het officierscasino te Soesterberg werd de excursie voortgezet met een bezoek aan het cavaleriemuseum te Amersfoort. Ook hier volgde een gastvrije ontvangst door de majoor der cavalerie Hopperus Buma, die op boeiende en amusante wijze het tentoongestelde van commentaar voorzag. Opvallend waren de fraaie oude uniformen en specifieke uitrustingsstukken.

Een verfrissing in de officiersmess vormde het prettige besluit van een interessante dag.

V. SLUITSTUK

Het is enige tijd geleden, dat "Mars et Historia" werd beëindigd met een sluitstuk. Daarom meende ik, dat het goed zou zijn met behulp van pen en papier eens enkele persoonlijke gedachten aan U - leden van de vereniging - over te dragen. Wellicht vormen deze woorden aanleiding tot een (hopelijk) vruchtbare discussie tijdens de komende jaarvergadering.

Onze vereniging verheugt zich nog steeds over een gestadige groei. Weliswaar is de toevloed van nieuwe leden niet meer zo groot als in de twee eerste jaren na de oprichting, doch dit is begrijpelijk. Immers, de meest enthousiaste collectionneurs en krijgshistorici hebben zich bij of kort na de start als lid aangemeld.

Toch blijkt nog herhaaldelijk, dat personen, die belangstelling hebben op het wijde gebied van de militaire geschiedenis, niet op de hoogte zijn van het bestaan van onze vereniging. Daaraan kunnen wij als leden toch veel veranderen! 'n Korte enthousiaste toelichting op de doelstellingen van onze vereniging kan wonderen verrichten. Het kost U slechts weinig moeite en

tijd, terwijl het ons hopelijk een nieuw lid brengt en daar-
door weer ruimere armslag om de dienstverlening middels "Mars
et Historia" te verruimen.

Een ander punt, waarover ik mijn gedachten wilde laten
gaan is, dat van de eenheid in verscheidenheid, die zo kenmer-
kend is voor onze vereniging. Enerzijds is dat 'n groot voor-
deel, omdat wij onderdak kunnen bieden aan "vogels van diver-
se pluimage", anderzijds blijft het een nadeel, omdat wij iede-
re keer weer voor elk wat wils moeten brengen in ons orgaan.
Dit laatste nu is een essentiële taak voor de afdelingscorres-
pondenten, die in dat opzicht - uitzonderingen daargelaten -
nogal tekort schieten.

Ik zou dan ook een dringend beroep op de afdelingscorres-
pondenten willen doen om er toch voor te zorgen, dat hun ru-
briek zo vaak mogelijk in het blad kan verschijnen.

Ten slotte nog een woord tot de besturen van andere vere-
nigingen, wier interessegebied geheel of gedeeltelijk ook tot
het onze behoort. Onze vereniging staat op het standpunt,
dat iedereen ermee gebaat zou zijn, wanneer er een vorm van
samenwerking ontstaat met alle verwante verenigingen. Vele
dubbele lidmaatschappen zouden kunnen vervallen, wanneer er
meer coöperatie zou zijn. Mijn eigen gedachten gaan daarbij
in eerste instantie uit naar het formeren van een soort fede-
ratie van verenigingen, die om te beginnen gezamenlijk één
zeer goed tijdschrift uitgeven. Ieders zelfstandigheid kan
daarbij behouden blijven. Het samenstellen van een redactie
kan weinig moeilijkheden opleveren gezien het feit, dat juist
de meest actieve leden van de andere verenigingen ook be-
horen tot onze meest actieven. 'n Bijkomend voordeel is, dat
door de grotere oplage van het tijdschrift de prijs kan wor-
den verminderd, dan wel de uitvoering kan worden verbeterd.
Nu vraagt U zich wellicht af, met welke verenigingen wij zouden
kunnen samenwerken. Om te beginnen zouden dat kunnen zijn:

- Documentatiegroep 1940-1945
- Vereniging van Nederlandse wapenverzamelaars
- Eerste Nederlandse organisatie van Tankhobbyisten
- Vereniging voor zeegechiedenis.

Wellicht kunnen de betreffende besturen zich eens over
deze voorstellen beraden. Ons bestuur staat open voor elke
constructieve bijdrage om tot een effectiever en efficiënter
geheel te komen. Natuurlijk zijn ook suggesties van onze
eigen leden van harte welkom!

Uw secretaris.

bijvoegsel juni 1969
Mars et Historia.

2e OPGAVE VAN AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN OP DE LEDENLIJST 1969

I. AANVULLINGEN

314	Werff, F.J.A. van der 1e Int Spd.Intendance	Ruysdaelpl.31 Naarden	2,3 en 6	--
315	GOPPEL, B.H. Bedrijfsleider	Postbus 3 Rijen (N.Br.)	6,8	--
316	Bibliotheek Genie Opleidingscentrum	Lunettenlaan 102 Vught.	--	--

II WIJZIGINGEN

8	Schuurman, P.S. rang wijzigen in Kapitein			
76	Bouvy, J.J.B.J.: wordt Majoor Artillerie b.d.			
80	Cats, B.C.: toevoegen: Sergeant Majoor Intendance			
108	Touber F.: rang blijft (voorshands) ongewijzigd, (zie 1e opgave).			
127	Beer Poortugael, Jhr. D.J.H.N. den: nieuw adres: Mazurkastraat 27 te Apeldoorn.			
142	Koevoets, J.H.W.; nieuw adres: Flat 48 "Engelsbergen", Maria van Bourgondiëlaan, Eindhoven.			
143	Stein W; doorhalen: lid alg. bestuur, rang wijzigen in Kolonel Artillerie b.d.			
146	Heem, W. van der; adres in België blijft gehandhaafd (zie 1e opgave)			
147	Evers, Ir.H.B.; rang wijzigen in Res. Int.kol. Artl.			
169	Böon, Mr. J.; nieuw adres: Heulstraat 5, 's-Gravenhage			
203	Laman Trip, Jhr. Ir. R.E.; verhuisd naar: Breeden "ENK", Berg- en heideweg, Velp.			
223.	Boer, P.C.; toevoegen: lid alg. bestuur a.i.			
259	Berghuys, N; rang wijzigen in tijd.Generaal-Majoor G.S.			